Γεναρης '82

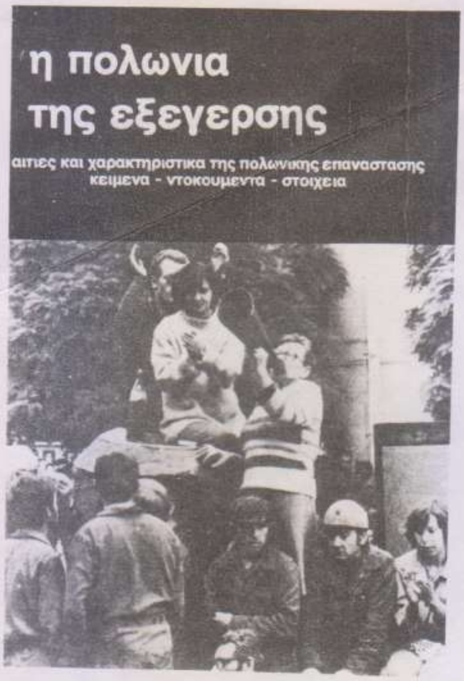
ρηξη

πολιτικο δελτιο πληροφορησης για μια προλεταριακη αριστερα

Η ΠΟΛΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕΙΣ

Εκτακτη Εκδοση

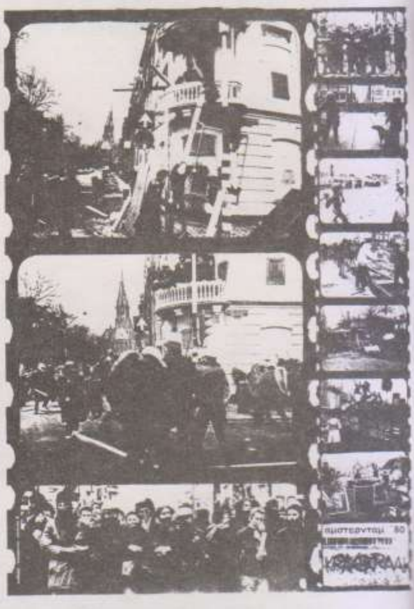

ι παρακάτω αφίσες διατίθενται
ό βιβλιοπωλείο "η κομμούνα"

Η ΠΟΛΩΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Τελείωσε λοιπον η επανάσταση στην Πολωνία; Η «τάξη βασιλεύει στη Βαρσοβία; Οι στρατηγοι κατόρθωσαν να πνίξουν το κίνημα; Και έτσι χάθηκε η ελπίδα της «κομμουνιστικης ανανέωσης;» Η Πολωνικη επανάσταση συνεχίζει το δρόμο της. Το δρόμο που άρχισαν το 1956 οι εργάτες του Πόζναν. Τότε ξεσηκώθηκαν και υποχρέωσαν το κόμμα, βγάζοντας απο τη φυλακη το Γκομούλκα, να ακολουθήσει μια πιο «φιλελεύθερη» πολιτική. Όμως γρήγορα φάνηκαν τα όρια αυτου του φιλελευθερισμου. Γι' αυτο το φοιτητικο κίνημα του 1968 ήταν κι όλας ένα κίνημα έξω απο το κόμμα. Ένα κίνημα που για πρώτη φορα σε Ανατολικη χώρα έβγαινε έξω απο αλλαγες στην ηγεσία του κόμματος. Όμως οι εργάτες έδειξαν αδιαφορία. Το 1970 ήταν η σειρα των εργατων στα ναυπηγεία της Βαλτικης. Και πάλι το κόμμα αντέδρασε αλλάζοντας τον Γκομούλκα. Για τελευταία φορα αυτη η «αλλαγη» πέρασε. Το 1976 στο Ούρσους και το Ράντομ δε δίνεται πια καμία πίστη σε οποιδήποτε κομματικη υπόσχεση. Γενιέται το ΚΟΡ και αρχίζει η διαδικασία που οδήγησε μερικα χρόνια μετα στην εξέγερση όλης της εργατικης τάξης της Πολωνίας, τη δημιουργία της «Αλληλεγγύης», την ανατροπη του Γκιέρεκ, του Κάνια, το πραξικόπημα του Γιαρουζέλσκυ.

Η Πολωνικη εργατικη τάξη πέρασε απο τις αυθόρμητες εξεγέρσεις στην πανεθνικη συνδικαλιστικη οργάνωση, και πάρα πέρα μετάβαλε την «Αλληλεγγύη» σε ένα ιδιοτυπο-πολιτικοσυνδικαλιστικο όργανο που άρχισε πλέον να βάζει αιτήματα ελέγχου της παραγωγης και της κοινωνίας. Η Πολωνικη επανάσταση σε κάθε καινούριο βήμα της έβαζε καινούρια αιτήματα, καινούριες διεκδικήσεις, έκανε νεες κατακτήσεις, μέσα απο την ίδια την πείρα των μαζων.

Και είναι φανερο για όποιον έχει και τη στοιχειωδέστερη λογικη ότι το δυναμικο αυτης της επανάστασης δεν έχει εξαντληθει, ούτε έχει υποστει κάποια συντριπτικη ήττα. Το στρατιωτικο πραξικόπημα έρχεται απλα να βάλει στην ημερήσια διάταξη την ανάγκη να περάσει η επανάσταση σε ανώτερο στάδιο, τόσο απο άποψη στόχων και συνειδητοποίησης, όσο και απο άποψη οργανωτικότητας.

Η Πολωνικη επανάσταση θα συνεχιστει και θα φτάσει τελικα σε άμεση αντιπαράθεση με τους ρώσους ιμπεριαλιστες που περιμένουν με τη σκανδάλη στο χέρι να δουν τη συνέχεια των εξελίξεων.

Το δυναμικο και η σημασία της Πολωνικης επανάστασης φαίνονται απο αναρίθμητες ενδείξεις. Εδω θα προσπαθήσουμε να συνοψίσουμε μερικα απο τα συμπεράσματα και τις επιπτώσεις που έχουν:

Α. Σε μια εποχη που πολλοι θεωρούσαν ότι η εργατικη τάξη έχει εξαντλήσει το επαναστατικο της δυναμικο οι εργάτες της Πολωνίας ήρθαν να δείξουν ότι εξακολουθουν να είναι η αποφασιστικη δύναμη για οποιαδήποτε ουσιαστικη αλλαγη της κοινωνίας. Και τα αιτήματά τους δε μπορούσαν παρα να είναι αιτήματα μιας αυθεντικης επαναστατικης προοπτικης, ανάληψη του κοινωνικου ελέγχου απο την εργατικη τάξη.

Β. Η Πολωνικη επανάσταση είναι η πιο ολοκληρωμένη και ολοκληρωτικη αντιπαράθεση με τα νέα αφεντικα, τις κρατικες αστικες τάξεις, που με απολυταρχικο, ολοκληρωτικο τρόπο εκμεταλλεύονται και καταπιέζουν τους λαους αυτων των χωρων. Μ' αυτη την έννοια, στη σημερινη συγκυρία μάλιστα, που οι οικονομίες και οι κοινωνίες των ανατολικων χωρων βρίσκονται σε κρίση, εγκαινιάζει μια περίοδο αυξανόμενης αντιπαράθεσης με τις κυρίαρχες τάξεις αυτων των χωρων, μια περίοδο όξυνσης της ταξικης πάλης στο ανατολικο μπλοκ του κεφάλαιου.

Γ. Η Πολωνικη επανάσταση επανατοποθετει τα όρια του «προοδευτικου» ή μη σ' όλη την Ευρώπη και σ' όλο τον κόσμο δείχνοντας ξεκάθαρα ότι τα λεγόμενα κομμουνιστικα κόμματα δεν είναι τίποτε άλλο παρα όργανα για την κυριαρχία πάνω στην εργατικη τάξη τμημάτων της «διανόησης» (με την ευρύτερη έννοια), της κρατικης γραφειοκρατίας, των «διευθυνόντων» με μια λέξη, που αναλαμβάνουν, μετα την απαλλοτρίωση των ιδιωτικων καπιταλιστων, να επιβάλουν τη δικη του ολοκληρωτικη —γραφειοκρατικη εξουσία πάνω στους εργάτες. Έτσι φαίνεται ότι πια το εργατικο κίνημα θα αρχίσει όλο και περισσότερο να βάζει στην ημερήσια διάταξη την απαλλαγή του απο την κηδεμονία της νέας άρχουσας τάξης, και αυτη θα είναι η μεγάλη «μάχη» του τέλους του 20ου αιώνα.

Δ. Η Πολωνικη κρίση, μεταφέροντας την αντιπαράθεση μέσα στην Ευρώπη και μάλιστα στην Ανατολικη, βάζει σε αμφισβήτηση το στάτους κβο, φέρνει όλο και πιο κοντα την απειλη του πόλεμου, ανατρέπει τις ισορροπίες, αποκαλύπτει κάτω απο καινούριο φως τη φύση των διαφόρων δυνάμεων, και βασικα ξαναβάζει σε συζήτηση τον επεκτατικο χαρακτήρα του ρώσικου ιμπεριαλισμου, ενω ταυτόχρονα επιτρέπει να δούμε πιο καθαρα τη φύση και το χαρακτήρα κινημάτων όπως το «αντιπολεμικο» κ.λπ., καθως και τα περι ανεξαρτησίας της Ευρώπης.

Ε. Τέλος στην ίδια την Ελλάδα ήρθε να αποκαλύψει πως η ελληνικη κοινωνία αντέδρασε εντελως υποτονικα στη στρατιωτικη δικτατορία στην Πολωνία, κι αυτο δεν οφείλεται μόνο στις απειλες και τις συκοφαντίες των ναζήδων της ΚΝΕ, ούτε μόνο στο ότι το ΠΑΣΟΚ συμπεριφέρεται ήδη σα μισοσύμμαχος της Ρωσίας, επιβάλλοντας, ιδιαίτερα τις πρώτες μέρες, την πιο αισχρη λογοκρισία και στην τηλεόραση και σε όσες εφημερίδες μπορούσε, φτάνοντας μέχρι και την απόλυση του Φωτήλα· αλλα φάνηκε πως αυτη η αδιαφορία στην πραγματικότητα είχε πολυ βαθύτερα αίτια, που ξαπλώνονται και μέχρις εκείνους που υποθετικα υποστηρίζουν τους Πολωνους εργάτες, τους διάφορους «αριστεριστες» ή τους «εσωτερικους». Οφείλεται στο ότι η ελληνικη κοινωνία, το ελληνικο κίνημα έχει ακόμα σε μεγάλο βαθμο σα μοντέλο του το λεγόμενο «υπαρκτο σοσιαλισμο» με όλες τις πιθανες βελτιώσεις που προτείνει, ενω απο την άλλη η σαραντάχρονη κυριαρχία της δεξίας, η τρομοκρατία της κ.λπ. έχουν συνηθίσει και τον ίδιο το λαο σε μια ανοχη απέναντι στους Ρώσους, γιατι οι... Αμερικάνοι κ.λπ.

Σ' αυτη την έκδοση που κυκλοφορει αρκετα εσπευσμένα δε θα έχουμε τη δυνατότητα να πιάσουμε όλες τις πτυχες και όλα τα θέματα που θίξαμε. Ούτε θα επιμείνουμε ακόμα σε κάποια ανάλυση των τελευταίων γεγονότων της Πολωνίας, ανάλυση την οποία δεν έχουμε ακόμα τη δυνατότητα να κάνουμε, ούτε την πληροφόρηση, ούτε εξ' άλλου θα ήταν σκόπιμο, τη στιγμη που η κλαγγη των όπλων εξακολουθει να ακούγεται στην Πολωνία, να βγάλει κανεις βεβιασμένα συμπεράσματα. Κάτι τέτοιο θα αποπειραθούμε να κάνουμε στην επόμενη ΡΗΞΗ.

Εδω θα περιοριστούμε στα συμπεράσματα και τις διαπιστώσεις που μπορουν να γίνουν σε σχέση με τρία ζητήματα:

1. Τα γενικότερα συμπεράσματα πάνω στη φύση των ανατολικων κοινωνιων και τις συνέπειες που έχει για το επαναστατικο κίνημα το ξεμασκάρεμα του γραφειοκρατικου καπιταλισμου·

2. Ο ήχος απο τις μπότες που ακούγεται στην Ευρώπη πια και η γενικότερη σημασία της Πολωνικης κρίσης για το Ευρωπαϊκο «θέατρο»·

3. Τέλος, μερικες διαπιστώσεις σχετικα με τις αντιδράσεις κομμάτων κυβέρνησης και κόσμου, καθως και για τη στάση τους απέναντι στο πρόβλημα του σοσιαλισμου και των μπλοκ στα οποία χωρίζεται ο καπιταλιστικος κόσμος.

ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ Ή ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ;

Αυτο το ρώτημα έμπαινε σαν εναλλακτικο δίλημμα απο τη Ρόζα Λούξεμπουργκ. Ή ο σοσιαλισμος θα νικήσει ή θα κυριαρχήσει η βαρβαρότητα, στην οποία θα βυθιστει ο κόσμος αν δεν αλλάξει.

Εξήντα ή εβδομήντα χρόνια μετα έχουμε τη βαρβαρότητα χωρις νά 'χουμε το σοσιαλισμο. Το δίλημμα δεν αναφέρεται πια σε κάποιο αόριστο μέλλον αλλα αποτελει ένα τραγικα επίκαιρο παρον. Και μάλιστα με την πιο κωμικοτραγικη μορφη. Απο τις χώρες που η επαγγελία του σοσιαλισμου έμοιαζε να γίνεται πράξη εκπέμπεται σ' όλο τον πλανήτη η δυσωσμία της πιο χτηνώδικης βαρβαρότητας. Απο τη Ρωσία κέντρο της επανάστασης στα τέλη του περασμένου αιώνα και τα πρώτα 20 χρόνια του 20ου έρχεται σ' όλο τον κόσμο η απειλη του αυθεντικα «τελευταίου» ή υπερτάτου στάδιου του καπιταλισμου, του ολοκληρωτισμου του κρατικου καπιταλισμου.

Αυτο το γεγονος δεν είναι κάτι καινούριο για όσους είχαν ανοιχτα τα μάτια τους ή είχαν κατορθώσει να αποβάλλουν αρκετα γρήγορα τις ιδεολογικες επικαλύψεις που δημιουργούσε ένας μουμιοποιημένος μαρξισμος που κουβαλάγαμε όλοι ή σχεδον όλοι στα κεφάλια μας. Όμως η Πολωνικη επανάσταση ήρθε για πρώτη φορα, τουλάχιστον στην Ελλάδα, να αποκαλύψει τη φύση αυτων των κοινωνιων σε ένα μαζικο επίπεδο και να βάλει τα πράγματα στη θέση τους. Οι Πολωνοι εργάτες βρίσκονται αντιμέτωποι, πρόσωπο με πρόσωπο, με το στρατο, τελευταίο οχυρο των ναζήδων που κυβερνάνε. Έτσι για πρώτη φορα με τόσο ολοκληρωμένη μορφη διαγράφονται οι φορεις της ταξικης αντιπαράθεσης που χαρακτηρίζει την εποχη μας, απο την μια η εξουσία, το ενοποιημένο κεφάλαιο, οι «διευθύνοντες», εκείνοι που κρατάνε στα χέρια τους τον έλεγχο της οικονομικης και κοινωνικης ζωης και απο την άλλη οι προλετάριοι.

Γι' αυτο και η Πολωνία, η Πολωνέζικη επανάσταση αποτελει την αποτελεσματικώτερη «οπτικη γωνία» για να δούμε την πραγματικότητα της εποχης μας, το μεγάλο σταυροδρόμι στο οποίο βρίσκεται η επανάσταση σήμερα.

Α΄. ΤΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ ΤΟΥ 19ου ΑΙΩΝΑ

Στο 19ο αιώνα παρουσιάστηκε για πρώτη φορα η επαγγελία ενος άλλου κόσμου, του σοσιαλισμου και του κομμουνισμου, ενος κόσμου χωρις εκμετάλλευση απο το κεφάλαιο και χωρις καταπίεση απο οποιοδήποτε κράτος. Τότε ξεπήδησε η επαγγελία της επανάστασης, και του φορέα της, του προλεταριάτου.

Ταυτόχρονα ξεπήδησε και η πρώτη μεγάλη αντίθεση. Η αντίθεση ανάμεσα στους αναρχικους και τους μαρξιστες. Η αντίθεση ανάμεσα στους «ελευθεριακους» απο τη μια και απο την άλλη τους κομματικους και τους «κρατιστες». Οι πρώτοι θεωρώντας πως κέντρο της καταπιεστικης κοινωνίας είναι η εξουσία, και μάλιστα η κρατικη εξουσία έβλεπαν την επανάσταση σαν μια πράξη κατάλυσης κάθε εξουσίας, κάθε εξουσιαστικης δομης, σα μια πράξη κατάλυσης, του κεφαλαίου, του χρήματος, των καπιταλιστων, της κρατικης γραφειοκρατίας, των πολιτικων και κρατικων θεσμων. Οι άλλοι, οι μαρξιστες, ξεκινώντας απο τον ίδιο τον Μάρξ έδειχναν πως ο καπιταλισμος, το κεφάλαιο, οι δομες του δεν είναι «ιδέες», «σχέσεις» που καταλύονται με διάταγμα, ή την περιβόητη «συνειδητοποίηση», αλλα είναι κάτι βαθύτερο είναι μια κοινωνική δομη, είναι κοινωνικοι διαχωρισμοι που αναπαράγονται «αυτόματα» θα λέγαμε και δεν «καταργούνται». Έτσι ο διαχωρισμος διανοητικης και χειρονακτικης εργασίας, ο διαχωρισμος πόλης, χωριου, διευθυνόντων και διευθυνόμενων δεν καταργούνται ούτε σε μια μέρα, ούτε σε μια νύχτα, αλλα χρειάζονται δεκαετίες ή και αιώνες ακόμα, σε παγκόσμιο επίπεδο, για να εξαλειφθουν. Έτσι η εργατικη τάξη δεν μπορει να πραγματοποιήσει σε μια νύχτα την αταξικη κοινωνία, αλλα χρειάζεται μια ολόκληρη ιστορικη περίοδο, την περίοδο της δικτατορίας του προλεταριάτου στη διάρκεια της οποίας θα μετασχηματίσει την οικονομικη και κοινωνικη πραγματικότητα. Θα αλλάξει τις σχέσεις των ανθρώπων σε συγκεκριμμένο επίπεδο, θα προχωρήσει στην εξάλειψη των μεγάλων διαχωρισμων —πόλης, χωριου, διανοούμενου— χειρώνακτα, διευθύνοντα και διευθυνόμενου και μόνο έτσι θα οδηγήσει στην αταξικη κοινωνία.

Πάρα πέρα η εξουσία της αστικης τάξης δεν είναι δυνατο να καταλυθει χωρις κάποιον ισχυρο μηχανισμο των εκμεταλλευόμενων που θα τσακίσει τους εκμεταλλευτες με τη δύναμη των όπλων και θα πάρει την εξουσία.

Σ' αυτα τα επιχειρήματα οι αναρχικοι ανταπαντούσαν ότι η δημιουργία ενος τέτοιου κομματικου και κρατικου μηχανισμου θα οδηγήσει σε μια νέα τυρρανία, γιατι αναπόφευκτα το κράτος θα τείνει να καταπιέσει την ίδια την εργατικη τάξη, πως κάθε κράτος τείνει να διαιωνίζεται, ότι οι ιεραρχικες και εξουσιαστικες δομες του κόμματος και του κράτους τείνουν να αναπαράγονται και να διαιωνίζονται, και ότι επομένως η μόνη λύση για τους εργαζόμενους, για τους επαναστάτες είναι να στηριχτουν στον αυθορμητισμο τους και να τσακίσουν τις ιεραρχικες κομματικες και κρατικες δομες.

Β΄. ΚΑΙ ΤΑ «ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ» ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΑ

Ο 20ος αιώνας ήταν ο αιώνας του... «θριάμβου» του μαρξισμου απο τη μια και της ...δικαίωσης του αναρχισμου απο την άλλη! Αυτο είναι το μεγάλο παράδοξο.

Πράγματι αποδείχτηκε ότι η επαναστατικη διαδικασία δεν μπορει να προχωρήσει χωρις κάποιο κόμμα, ότι ο κομμουνισμος δεν είναι υπόθεση κάποιων διαταγμάτων, αλλα ότι το πέρασμα σ' αυτον αποτελει μια μακρόχρονη διαδικασία, μια διαδικασία αλλαγης των οικονομικων και κοινωνικων όρων που μόνη αυτη μπορει να επιτρέψει το πέρασμα σε μια αταξικη και άναρχη κοινωνία.

Απο την άλλη όμως σε πείσμα του «θριάμβου» αυτου φάνηκε ότι οι απόψεις και οι φόβοι των αναρχικων δικαιώθηκαν. Πράγματι παντου, πιο αργα ή πιο σύντομα, ανάλογα με την περίπτωση, αυτα τα επαναστατικα καθεστώτα μεταβλήθηκαν στο αντίθετό τους, σε καθεστώτα ανελευθερίας, καταπίεσης, και εκμετάλλευσης της εργατικης τάξης και των προλετάριων. Και έτσι, τελικα οι επιταγες του 19ου αιώνα μοιάζουν να οδηγούνται σε ένα τραγικο αδιέξοδο. Απο την μια πλευρα οι αναρχικοι αποδείχτηκαν «προφητικοι» αλλα αναποτελεσματικοι, έξω απο οποιαδήποτε δυνατότητα πραγματοποίησης, ενω απο την άλλη οι μαρξιστες αποδείχτηκαν εξαιρετικα «αποτελεσματικοι», και με το πάρα πάνω μάλιστα, αλλα οι επαναστάσεις που καθοδήγησαν έδωσαν γέννηση σε καθεστώτα που κάθε άλλο είχαν κάποια σχέση με τη «δικτατορία του προλεταριάτου» που ευαγγελίζονταν. Αντίθετα επρόκειτο για καθεστώτα που αποτελουν μια απο τις πιο τρομοκρατικες μορφες κυριαρχίας πάνω στην εργατικη τάξη, καθεστώτα, που της αφαιρουν ακόμα και στοιχειώδη δικαιώματα καταχτημένα στις παραδοσιακες καπιταλιστικες χώρες.

Έτσι προς στιγμη, μια «στιγμη» που κρατάει μια ολόκληρη δεκαετία το επαναστατικο κίνημα έχασε μια οποιαδήποτε προοπτικη και η θεωρία έμοιαζε να παραπαίει μπρος στα «επιτεύγματα» της πραγματικότητας. Μιας πραγματικότητας που είχε σημάνει για τη Ρωσία πάνω απο 30 εκατομμύρια νεκρους, σ' όλη την περίοδο της τρομοκρατίας. Μιας πραγματικότητας που σήμαινε στρατόπεδα εργασίας, ψυχιατρεία, σφαγη όλης της παλιας φρουρας των μπολσεβίκων, ολοκληρωτισμο, παντοδυναμία της πολιτικης αστυνομίας, κατάργηση κάθε δικαιώματος για το λαο, στρατοκρατία.

Και όμως εμεις τυφλοι απέναντι στην ιστορία, απέναντι στην πραγματικότητα εξακολουθούσαμε να θεωρούμε για δεκαετίες αυτα τα καθεστώτα σαν επανάσταση, και να φανταζόμαστε την επανάσταση κατ' εικόνα και κατ' ομοίωσή τους. Ή ακόμα, και απο την εποχη και μετα που αρχίσαμε να συνειδητοποιούμε ότι κάτι δεν πήγαινε καλα σ' όλη αυτη την ιστορία, η τοποθέτηση ήταν του τύπου «ναι μεν αλλα», ή «απο το '56 και μετα», ή το εκφυλισμένο εργατικο κράτος», χωρις να συνειδητοποιούμε ότι μπροστά μας είχαμε την τελευταία πράγματι μορφη του αστικου κράτους, τον ολοκληρωτικο κρατικο γραφειοκρατικο καπιταλισμο, τον πιο επικίνδυνο εχθρο του εργατικου κινήματος.

Κι ας δούμε πιο αναλυτικα την πορεία αυτης της συνειδητοποίησης.

Γ΄. ΦΩΝΕΣ ΤΟΥ ΜΙΣΟΣΚΟΤΑΔΟΥ

Οι πρώτες φωνες μας έρχονται απο μακρυα. Απο την ίδια την μπολσεβίκικη επανάσταση, το θρίαμβο του «επαναστατικου μαρξισμου» και του «λενινισμου».

Είναι οι φωνες της Αλεξάντρας Κολλοντάϊ, του Σλιάπνικωφ, της εργατικης αντιπολίτευσης, είναι η φωνη της Ρόζα Λούξεμπουργκ, είναι η φωνη της Κροστάνδης, είναι απο ένα σημείο και μετα η φωνη του ίδιου του Λένιν όταν μιλάει για κυριαρχία της γραφειοκρατίας στο νεοσύστατο «προλεταριακο κράτος», είναι οι πρώτες φωνες που δείχνουν πως όλα δεν είναι τόσο ρόδινα σε επίπεδο και πρακτικης και θεωρίας. Είναι οι φωνες που δείχνουν πως στη χώρα της επανάστασης εμφανίζονταν κι όλας μια «γραφειοκρατικη παραμόρφωση», πάει να πει μια «καινούργια τάξη» πάσκιζε να πάρει την εξουσία αντι για το προλεταριάτο, και να το υποτάξει. Όπως έλεγε και ο Λένιν...

Και πάρα πέρα τα πράγματα επιταχύνονται. Η νέα τάξη με τον Στάλιν σαν εκφραστη, ηγέτη της και «δήμιό» της ταυτόχρονα αναλαμβάνει να επιβάλει την ηγεμονία της πάνω στο προλεταριάτο και το λαο με μια ματοβαμένη τρομοκρατία που στοίχισε τη ζωη σε εκατομμύρια άτομα, και πάνω απο το 80% της «παλιας φρουρας» του μπολσεβίκικου κόμματος εξοντώθηκε. Απο τότε επιβάλλεται ένα σύστημα στυγνης εκμετάλλευσης της εργατικης τάξης. Επιβάλλεται ο μισθος με το κομμάτι, η καταναγκαστικη εργασία, εκατομμύρια αγρότες διώχνονται με τη βία απο τα χωρια για να μεταβληθουν σε προλετάριους στα χέρια των νέων κυρίων και της τρομοκρατικης εξουσίας τους. Τότε δημιουργούνται οι τεράστιες διαφορες μισθων ένα προς δέκα και ένα προς είκοσι και εγκαθιδρύεται το σύστημα της προτεραιότητας στη βαρια βιομηχανία και την πολεμικη μηχανη απέναντι στα καταναλωτικα προϊόντα. Επιβάλλεται και πάλι το εσωτερικο διαβατήριο, όπως επι τσάρων, και τα χωριστα μαγαζια για τους κυρίους με τις κομματικες ταυτότητες ενω οι υπάνθρωποι του προλεταριάτου αρκούνται στη λιμοκτονία του δελτίου.

Όμως οι φωνες του ρώσικου λαου πνίγονται γιατι ο κίνδυνος του φασισμου και του ναζισμου θολώνει τα νερα.

Μόνο μια φωνη υψώνεται αυτην την περίοδο πάνω απο τις άλλες, η φωνη του Τρότσκυ, που παρ' όλα τα λάθη του και τα όριά του, καθορισμένα απο την παιδεία του και την εποχή του, παρ' όλο που πολλες φορες εμφανίστηκε ο ίδιος σαν φορέας της νέας τάξης —όπως όταν πρότεινε τη στρατιωτικοποίηση των συνδικάτων, την εγκαθίδρυση των στρατοπέδων καταναγκαστικης εργασίας, και όταν αναλάμβανε την καταστολη της εξέγερσης της Κροστάνδης με την πιο ωμη βία και παρ' όλο που μαζι με τον Πρεομπραζένσκυ μιλούσαν για «πρωταρχικη σοσιαλιστικη συσσώρευση», ξεχνώντας ότι, η «πρωταρχικη συσσώρευση» δηλαδη η καταστροφή της αγροτιας, μόνο καπιταλιστικη μπορει να είναι, παρ' όλο το διοικητισμο του έχει την ιστορικη τιμη ότι σε μια εποχη συσκότισης και θεωρητικης αδυναμίας, σε μια εποχη που άλλοι, για σκοπιμότητες ή απο φόβο, σιγούσαν, αυτος βγήκε και χαρακτήρισε τα εγκλήματα σαν εγκλήματα και την αντεπανάσταση του Στάλιν σα Θερμιδώρ πράγματα για τα οποία πλήρωσε με την ίδια τη ζωη του. ❋

Δ΄. ΤΟ ΞΕΣΗΚΩΜΑ

Μετα τον πόλεμο, και ιδιαίτερα μετα το 1950 αρχίζουν να ακούγονται άλλες πιο δυνατες φωνες, που και πάλι ξεπηδάνε απο τους άμεσα ενδιαφερόμενους, τους λαους των χωρων που υφίστανται την εξουσία της νέας τάξης. Το 1953 έρχεται το πρώτο ξεσήκωμα. Είναι οι εργάτες του Ανατολικου Βερολίνου. Η εξουσία, το καθεστως τρίζει. Το 1956 τα πράγματα παίρνουν ακόμα μεγαλύτερη έκταση. Είναι η εξέγερση στο Πόζναν, στην Πολωνία, και στην Ουγγαρία. Τώρα πια την εξέγερση των εργατων που δημιουργουν εργατικα συμβούλια αναλαμβάνει να καταστείλει ο ίδιος ο ρωσικος στρατος.

Στη δεκαετία του '60 γίνεται ένα νέο αποφασιστικο άλμα. Στην Κίνα, με την Πολιτιστικη Επανάσταση, γίνεται η προσπάθεια να ξεπεραστει το μοντέλο του κρατικου καπιταλισμου, να χτυπηθει απο τα μέσα η νέα τάξη, να ακολουθηθει ένας διαφορετικος τρόπος ανάπτυξης. Τά μέτρα είναι συγκεκριμένα. Χτύπημα του διαχωρισμου χειρωνακτικης και διανοητικης δουλειας, υποχρέωση των κομματικων υπεύθυνων να δουλεύουν στην παραγωγη, ανάληψη διοικητικων καθηκόντων απο τους εργάτες, κατάργηση των βαθμων στο στρατο, δημιουργία εργοστάσιων στις αγροτικες κοινότητες, προτεραιότητα στα είδη λαϊκης κατανάλωσης στην παραγωγη, αλλαγη του εκπαιδευτικου συστήματος, και ανάληψη των εκπαιδευτικων ιδρυμάτων απο τους εργάτες, τέλος δημιουργία σε μερικες πόλεις, έστω και εφήμερα νέων οργάνων εξουσίας των Κομμούνων με πρότυπο την «Κομμούνα της Σαγκάης». Παράλληλα απο ένα κομμάτι του κόμματος, με επικεφαλής το Μάο γίνεται προσπάθεια να διαλυθει το ίδιο το παλιο κόμμα σα φορέας πια της γραφειοκρατικης αστικης τάξης.

Επρόκειτο για μια επαναστατικη απόπειρα χωρις προηγούμενο σε μια χώρα που γνώρισε την μακρύτερη επανάσταση της ιστορίας. Πράγματι η Κινέζικη επανάσταση ξεκίνησε γύρω στο 1910 σαν αντιαποικιακη και αντιφεουδαρχικη επανάσταση και τελείωσε στη δεκαετία του 70 μέσα απο την προσπάθεια να χτυπηθει η νέα τάξη που γεννιόταν μετα τη νίκη της «πρώτης επανάστασης». Η ιστορικη σημασία της κινέζικης πολιτιστικης επανάστασης είναι τεράστια. Πέρα απο το ότι συντάραξε την πολυαριθμώτερη χώρα του κόσμου έβαλε άμεσα και χειροπιαστα σε παγκόσμιο επίπεδο το θέμα της «αστικης τάξης μέσα στο κόμμα».

Και οι ιδέες του Μάο, που τις προωθούσε ήδη απο το 1956 «αν το κόμμα αλλάξει χρώμα, αν η αστικη τάξη πάρει την εξουσία μέσα σ' αυτο, τότε το κόμμα θα γινει φασιστικο» φαίνονται σήμερα, 25 χρόνια μετα, προφητικες. Ο Μάο είχε διαγνώσει τόσο τον χαρακτήρα της πάλης μέσα στο κόμμα, όσο και το τι σημαίνει η νίκη της δεξιας, τη μεταβολη του σε ένα φασιστικο, ή αν θέλετε σοσιαλ-φασιστικο κόμμα, με την έννοια ότι ένα καθεστως καπιταλισμου με ολοκληρωτικο χαρακτήρα είναι πιο κοντα στο φασισμο, είναι φασιστικου τύπου, γιατι σημαίνει μια τρομοκρατικου τύπου εξουσία πάνω στην εργατικη τάξη, και το προλεταριάτο.

Πάρα πέρα οι Κινέζοι επαναστάτες έκαναν και μερικα ακόμα θεωρητικα βήματα αποφασιστικης σημασίας, όπως όταν ο Τσαν τσουν κιάο χαρακτήρισε την Κινέζικη οικονομία σαν «αστικη», βλέποντας δηλαδη πως στη διάρκεια της μεταβατικης περιόδου εξακολουθουν να λειτουργουν οι νόμοι της καπιταλιστικης οικονομίας και μόνο ένα κριτήριο υπάρχει για να κριθει το καθεστως, αν πράγματι εξυπηρετει το προλεταριάτο, και αυτο είναι οι μετασχηματισμοι που γίνονται, μετασχηματισμοι, που να οδηγουν στην εξάλειψη της διαίρεσης της εργασίας, του μαρασμου του κράτους, της ανάπτυξης της αυτοδιεύθυνσης των μαζων.

Φυσικα όλα αυτα μέσα στα όρια και την φρασεολογία, και τις μέθοδες που η κινέζικη πραγματικότητα και η κινέζικη παράδοση επέβαλλαν.

Η ήττα της Κινέζικης επανάστασης και η εδραίωση της κρατικης αστικης τάξης στην εξουσία, ήταν ένα τεράστιο πλήγμα για την επανάσταση σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Ρωσία μπορούσε πια σχετικα ανενόχλητη απο κάποιο άλλο «μοντέλλο» να προχωρήσει στο δρόμο της παγκόσμιας ηγεμονίας προσεταιριζόμενη τα κινήματα του Τρίτου Κόσμου, με την επαμφοτερίζουσα ιδεολογία τους.

Όμως ο δρόμος της σύγκρουσης με τη νέα τάξη δεν επρόκειτο να κλείσει. Είχε έρθει η σειρα της Πολωνίας. Το 1970 στα ναυπηγεία της Βαλτικης, το 1976 στο Ράντομ και το Ούρσους, το 1980-81 σ' όλη την Πολωνία το εργατικο κίνημα βάζει πια σταδιακα και αυτόνομα το αίτημα του περάσματος των εργοστασίων, και όλης της εξουσίας στα χέρια των εργατων. Εδω πια δεν έχουμε να κάνουμε με κάποιο κομμάτι του κόμματος, που να συμμετέχει ή να παίρνει την ηγεσία του κινήματος. Εδω είναι η «κοινωνία» ενάντια στην «τάξη-κόμμα».

Η εργατικη τάξη έχει ολοκληρώσει έναν κύκλο. Ξεκινώντας απο τους εργάτες που πέθαιναν στη Σιβηρία ή έκαναν παθητικη αντίσταση στο «σταχανωβισμο» περνώντας απο τους Κινέζουν εργάτες, τους Ούγγρους, τους Τσέχους, φτάνουμε στους Πολωνους. Πια οι δύο τάξεις είναι αντιμέτωπες χωρις κανένα διάμεσο.

Μια νέα περίοδος έχει ανοίξει στην παγκόσμια ιστορία.

Ε΄. ΠΡΩΤΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

Αν μέχρι εδω δώσαμε συνοπτικα και περιγραφικα μια εικόνα της εξέλιξης του μαρξιστικου κινήματος που έδωσε γέννηση στο τέρας του γραφειοκρατικου καπιταλισμου, όπως και της εμφάνισης των αντιλήψεων και κινημάτων που αντιτάχθηκαν «απο τα μέσα» σ' αυτον όμως δεν δώσαμε κανένα κλειδι για την εξήγηση αυτου που έγινε. Γιατι βέβαια η τοποθέτηση και ο χαρακτηρισμος της φύσης των ανατολικων καθεστώτων σαν ολοκληρωτικα κρατικοκαπιταλιστικα καθεστώτα είναι ένα πρώτο και αναγκαίο βήμα. Όμως απο κει και πέρα δεν εξηγείται το γιατι. Γιατι οι μεγάλες προσδοκίες του 19ου αιώνα οι προσδοκίες της πανανθρώπινης απελευθέρωσης κατέληξαν στο Γκουλάγκ; Μήπως πρόκειται για κάτι το αναπόφευκτο ή αντίθετα είναι δυνατος κάποιος άλλος δρόμος;

Εδω φυσικα δεν είναι δυνατο να δώσουμε μια ολοκληρωμένη ερμηνεία σ' αυτο το φαινόμενο, αλλα να αποπειραθούμε μια πρώτη προσέγγιση. Πρόκειται ακριβως για το θέμα, το βασικο θέμα του εργατικου και επαναστατικου κινήματος για όλα τα επόμενα χρόνια.

Ας δούμε πρώτα τα θεωρητικα βήματα που όλα τα προηγούμενα χρόνια έγιναν προς αυτη την κατεύθυνση. Ήδη πριν απο τον πόλεμο στοχαστες όπως ο Βιτφόγκελ, Ρίτσι, Μπάρναμ, Βίκτωρ Σερζ ο καθένας απο διαφορετικη σκοπια μίλησαν για μια «νέα τάξη», «επανάσταση των διευθυντων», «νέου τύπου ασιατικο τρόπο παραγωγης», κρατικο καπιταλισμο κ.λπ. κ.λπ. για να εξηγήσουν τόσο τη φύση της σοβιετικης κοινωνίας όσο και το φαινόμενο των φασιστικων και ναζιστικων κρατων, γενικότερα δηλαδη το φαινόμενο εκμεταλλευτικων κοινωνιων όπου οι νόμοι του κεφάλαιου δεν λειτουργουν μόνο μέσα απο τη «συνάντηση στην αγορα των ελεύθερων εμπορευματοπαραγωγων» αλλα μέσω της ρύθμισης και της σχεδιοποίησης σε ιδιωτικο ή εθνικο επίπεδο απο κάποιους «διευθυντες» όπως έλεγε ο Μπάρναμ, γενικώτερα τους διευθύνοντες που απο νομικη άποψη δεν έχουν την ατομικη ιδιοκτησία των μέσων παραγωγης αλλα αποτελουν τους συλλογικους ιδιοκτήτες των μέσων παραγωγης ή τους «εκπρόσωπους» του κεφάλαιου.

Όμως όλες αυτες οι απόψεις ήταν ταυτόχρονα ανολοκλήρωτες, λαθεμένες σε μεγάλο βαθμό, χωρις μια βαθύτερη ανάλυση των σχέσεων παραγωγης. Η πρώτη προσπάθεια ολοκληρωμένης ανάλυσης έρχεται απο την ομάδα «Σοσιαλισμος ή Βαρβαρότητα» και τον Κορνήλιο Καστοριάδη, που στο κλασσικο πια κείμενο για τη φύση της σοβιετικης κοινωνίας του 1948 την χαρακτηρίζει, και δείχνει τον κρατικοκαπιταλιστικο χαρακτήρα της. Απο τότε, απο εκείνο το «προφητικο» θα λέγαμε κείμενο και αυτη την ομάδα που έπαιρνε τις θεωρητικες κατακτήσεις της ομάδα «Σπάρτακος» που δρούσε ήδη πριν τον Πόλεμο και των γερμανων —κύρια— συμβουλιακων, κύλησε πολυ νερο στο ποτάμι, μέχρις ότου μετα τη Βουδαπέστη, και ακόμα περισσότερο μετα την Πολιτιστικη επανάσταση στην Κίνα, και την Πράγα, μπορέσει να ξαπλωθει σε πλατύτερο επίπεδο η θεωρία του κρατικου καπιταλισμου και πριν η επαναστατικη θεωρία αρχίζει να σκάβει τόσο προς την απόδειξη αυτης της φύσης των ανατολικων κοινωνιων, όσο και ακόμα πιο πέρα στο «γιατι».

Και εδω τα βήματα είναι σταδιακα και αντιφατικα. Πρώτα μπήκε το θέμα των λεγόμενων «υλικων κινήτρων» στην παραγωγή, και άρα των ταξικων ανισοτήτων, και της διαφορας μισθων, παράλληλα μπήκε το θέμα του ελέγχου της εργατικης τάξης στην παραγωγή, και του συνολικου ελέγχου πάνω στην κοινωνία δηλαδή των σοβιετ. Πάρα πέρα το θέμα της φύσης της οικονομικης ανάπτυξης, το ότι δηλαδη η οικονομικη ανάπτυξη που κεντράρεται π.χ. στη βαρεια βιομηχανία σημαίνει ξερίζωμα των αγροτων, όξυνση των κοινωνικων ανισοτήτων και ενίσχυση της κεντρικης γραφειοκρατίας, ενω αντίθετα μια ανάπτυξη αποκεντρωμένη, που στηρίζεται πρώτα στις ανάγκες των μαζων είναι ένας ευνοϊκος όρος για την εργατικη τάξη και τον έλεγχό της πάνω στη διαδικασία. Πιο πέρα μπήκε το ζήτημα της ιεραρχίας, της φύσης του κόμματος, της ταξικης πάλης μέσα σ' αυτο, της διαφορας διανοητικης και χειρωνακτικης εργασίας, διευθυντικων και εποπτικων «πόστων» και πόστων εκτέλεσης, κομματιασμένων, εργασιων «βίδας της παραγωγης», φύσης της επιστήμης κ.λπ. κ.λπ.

Εδω είχε αγγιχτει ένα κομβικο σημείο. Οι Κινέζοι πρότειναν την εναλλαγη διανοητικης και χειρωνακτικης δουλειας ακόμα και για τα ανώτατα στελέχη του κόμματος, και αντίστροφα ανάληψη διευθυντικων δραστηριοτήτων απο τους εργάτες. Βλέπουμε πως μέσα στα τελευταία δεκαπέντε χρόνια η επαναστατικη θεωρία έκανε άλματα που είχαν να γίνουν απο την εποχη του Λένιν ή μάλλον ακόμα πιο πίσω, απο την εποχη του Μάρξ. Κατέληξε σε μια πρώτη κεντρικη διαπίστωση. Μετα την «επανάσταση» η πραγματικη επανάσταση μόλις αρχίζει και η ταξικη πάλη συνεχίζεται ανάμεσα πια στη «νέα αστικη τάξη» και την εργατικη τάξη και πριν απαριθμήσαμε μερικες απο τις κατακτήσεις του εργατικου κινήματος. Όμως έτσι αναπόφευκτα οδηγούμαστε στο να μπει το ζήτημα του κόμματος. Τι είναι το κόμμα που, μετα το πάρσιμο τους εξουσίας μεταβάλλεται σε όργανο του αλυσσοδέματος του προλεταριάτου, και σε συλλογικο εκφραστη, όργανο της νέας κυρίαρχης τάξης. Και ξαναρχίζει η αιώνια συζήτηση ανάμεσα στους αναρχικους απο τη μια και τους «επαναστάτες μαρξιστες» απο την άλλη, οι μεν αναρχικοι επαναβεβαιώνοντας το ιστορικο απολίθωμα σχεδον εκατο —πενήντα χρόνων— κάτω τα κόμματα, και το κράτος και απο την άλλη η άλλη πλευρα επαναλαμβάνοντας πως δε γίνεται τίποτε χωρις κόμμα και κράτος, αλλα θα πρέπει να είναι απαλλαγμένα απο το «ρεβιζιονισμο». Είναι προφανες πως βρισκόμαστε μπρος σ' ένα θεωρη- κο και πρακτικο αδιέξοδο. Και εδω είναι ανάγκη να κάνουμε μια απόπειρα να προχωρήσουμε ένα βηματάκι πιο πέρα, ένα «βηματάκι» που μπορει να αποτελέσει τη βάση για μια ολοκληρωμένη και οργανικη αντίληψη.

ΣΤ΄. ΜΙΑ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

Για ποιο λόγο λοιπον, με την ακρίβεια φυσικου φαινόμενου, με τον ένα ή άλλο τρόπο οι μετεπαναστατικες κοινωνίες ακολούθησαν τον ίδιο δρόμο. Η απάντηση που έδωσαν πολλοι απογοητευμένοι «αριστεριστες» ήταν διπλη. Ένα, γιατι ο μαρξισμος μεταβλήθηκε, ή ήταν

απο γεννησιμιού του, σε μια θεωρια της εξουσίας πάνω στις μάζες, *δύο* γιατι η εργατικη τάξη αποδείχτηκε ιστορικα ανίκανη να είναι ο φορέας της επανάστασης, ανίκανη να είναι ο φορέας της συνολικης αλλαγης της κοινωνίας, μια και όπως λέει ο Αντρε Γκορζ ή ο Γκλυκσμαν δεν έχει καμια δυνατότητα διαχείρισης της κοινωνίας, πάντα εξουσιοδοτει κάποιους άλλους για τις λειτουργίες διαχείρησης που άρα μεταβάλλονται σε μια νέα τάξη στο σβέρκο της. Και το συμπέρασμα που τραβάνε και οι δύο απο αυτο είναι. Για μέν τον Γκλυκσμαν ότι δεν έχουν σημασία τα οποιαδήποτε συλλογικα «πεπρωμένα», το μόνο που μετράει είναι η αντίσταση, ο εξεγερμένος άνθρωπος ή ομάδα ενάντια σε κάθε τι που τον καταστέλει. Για δε τον Γκόρζ ότι το οποιοδήποτε κίνημα, που δεν έχει πια νόημα να χαρακτηρίζεται «προλεταριακο», μια και δεν υπάρχει καμια τάξη —φορέας της αλλαγης, πρέπει να έχει σαν κεντρικους προβληματισμους του όχι την ενασχόληση με τα «μεγάλα» πολιτικα προβλήματα, τα προβλήματα «συνολικης εξουσίας», μια και αυτη ούτως ή *άλλως* είναι δοσμένη, αλλα με τα προβλήματα *αλλαγων* στο επίπεδο του κοινωνικου ιστου— οικολογία, αντιπυρηνικο κίνημα, λιγώτερες ώρες δουλειας, εργασία έξω απο το κύκλωμα του εμπορίου, δηλαδη τελικα μια θεωρητικοποίηση των πρακτικων του κινήματος στην Δυτική Ευρώπη, τα τελευταία χρόνια, που έχοντας εγκαταλείψει τα συνολικα πολιτικα και κοινωνικα οράματα κινείται μέσα απο τα λεγόμενα «κοινωνικα κινήματα».**

Είναι φανερο πως αυτες οι απόψεις πιάνουν κάποια πραγματικα προβλήματα, χωρις όμως να μπορουν να οδηγήσουν σε μια λύση το πρόβλημα.

Ας το δούμε απο πιο κοντα. Όπως τονίζει ο Μάρξ εκείνο που χαρακτηρίζει τον καπιταλισμο είναι η αδιάκοπη ανάπτυξη του καταμερισμου εργασίας, που ο βασικος χωρισμος της γίνεται ανάμεσα στη διανοητικη διαδικασία, την γνώση και την αντίληψη της διαδικασίας της παραγωγης και την χειρωνακτικη εργασία που αποκόβεται απο την γνώση της παραγωγης. Έτσι ο παλιος π.χ. κατασκευαστης του κάρου, του πρόδρομου του σημερινου αυτοκίνητου που ο ίδιος 'κανε το «σχέδιο» και κατασκεύαζε το όχημα παραχώρησε τη θέση του στον εργάτη της αλυσσίδας που ξέρει να βιδώνει ένα φτερο του αυτοκίνητου απο την μια και στην γνώση της παραγωγης που την έχουν οι εξαρτημένοι απο το κεφάλαιο μηχανικοι. Το ίδιο έγινε με τον μάστορα που έχτιζε τα σπίτια, τον καρεκλα κ.λπ., το ίδιο γίνεται ακόμα και στις μέρες μας με δεκάδες επαγγέλματα. Και φυσικα αυτος ο διαχωρισμος δε μένει μόνο εκει, στην εργασιακη διαδικασία. Ξαπλώνεται παντου, και κύρια στο πολιτικο και κοινωνικο επιπεδο. Τη διαχείριση των υποθέσεων του κράτους, της κοινωνίας συνολικα, αναλαμβάνουν όλο και πλατύτερα στρώματα «διανοουμένων» γραφειοκρατων, διευθυνόντων, κ.λπ. Έτσι η εργατικη τάξη σα μια τάξη που μπαίνει μπρος στο πρόβλημα της «κατάληψης στης εξουσίας» έχει μπροστά της το εξης δίλημμα, ή την άρνηση της οργάνωσης σε κόμμα-πιθανων διαχειριστων της εξουσίας, όπως προτείνουν οι αναρχικοι ή απο την άλλη τη διαμόρφωση ενος ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΕΝΟΥ απο την τάξη, ενος μηχανισμου, συλλογικου διανοούμενου όπως τον έλεγε ο Γκράμσι, που θα αναλάβει να οδηγήσει την εργατικη τάξη στην εξουσία. Όμως ήδη αυτος ο διαχωρισμος έχει βάλει κι όλας το πρόβλημα. Η εργατικη τάξη αναθέτει σε έναν μηχανισμο, έστω κι αν αυτος αποτελείται απο εργάτες και μόνο να διεξάγει την ταξικη πάλη, έστω σε ένα βαθμο. Είναι φανερο πως οι άνθρωποι που βρίσκονται σε μια τέτοια θέση αυτόματα αποκταν τη δυνατότητα να εξασκήσουν εξουσιαστικες λειτουργίες πάνω στην ίδια την εργατικη τάξη. Προοπτικα δε, μπορει να αποτελέσουν τον πυρήνα της δημιουργίας μιας νέας τάξης της συλλογικης αστικης τάξης, που εκμεταλλεύεται και καταπιέζει την εργατικη τάξη με ολοκληρωτικο τρόπο.

Αυτη ήταν η διαδικασία εκφυλισμου της ρώσικης επανάστασης. Ένα κόμμα που αποτελούνταν βασικα απο διανοούμενους πριν απο την επανάσταση μπορούσε να έχει έναν επαναστατικο και ριζοσπαστικο χαρακτήρα με βάση τη σύγκρουσή του με το κράτος και τον τσαρισμο. Έτσι κυριαρχούσαν μέσα του οι πιο ριζοσπαστικες «προλεταριακες» θα λέγαμε απόψεις. Απο τη στιγμη όμως που πήρε την εξουσία και άρχισε να διογκώνεται με εκατοντάδες χιλιάδες στελέχη, έξω βέβαια απο την παραγωγη, ο χαρακτήρας του άρχιζε να αλλάζει. Τότε φάνηκε πως μέσα στο κόμμα υπήρχαν δύο απόψεις, σε τελικη ανάλυση δύο τάξεις. Μια, που την νίκη της επανάστασης την έβλεπε σαν το μέσο για να αρχίσει η διαδικασία που θα οδηγούσε σε εξάλειψη των ταξικων διαφορων, και η άλλη που την επανάσταση δεν την έβλεπε παρα σα μια συμμαχία με την εργατικη τάξη και την αγροτια, αναγκαίες δυνάμεις για την ανατροπη του τσαρισμου, συμμαχία που όμως θα έληγε μετα την ήττα του τσαρισμου και η «διανόηση» θα αναλάμβανε το έργο του εκσυγχρονισμου της Ρωσίας που ο Τσαρισμος και η αστικη τάξη της Ρωσίας είχαν σταθει ανίκανοι να πραγματοποιήσουν. Κι ο εκσυγχρονισμος θα γινόταν στις πλάτες τόσο της παλιας άρχουσας τάξης, όσο, κύρια, με τον ιδρώτα των εργατων και αγροτων. Η ρώσικη διανόηση δοκίμασε όλους τους τρόπους για να απελευθερωθει απο τον τσαρισμο και να πάρει την εξουσία. Άλλοτε σαν «τρομοκράτες» στο όνομα της ελευθερίας, άλλοτε σα ναρόντνικοι στο όνομα του «λαου» και της αγροτιας, τέλος στο όνομα της εργατικης τάξης. Και αυτο φάνηκε πολυ σύντομα αμέσως μετα την επανάσταση και επιταχύνθηκε μετα το θάνατο του Λένιν. Η νέα τάξη υπέταξε και εξόντωσε όχι μόνο τα προλεταριακα στοιχεία και την εργατικη τάξη αλλα και εκείνους τους εκπροσώπους της διανόησης που εξακολουθούσαν να τρέφουν νεανικες αυταπάτες για τη φύση του καθεστώτος. Και η διαδικασία είναι κλασσικη. Πρώτα ένα καθεστως τρόμου, στη δεκαετία του '30 για να εξοντωθει κάθε επαναστατικο ή δημοκρατικο στοιχείο, καθεστως που απειλούσε και τα ίδια τα μέλη της άρχουσας τάξης και μετα τό '56 εγκαθίδρυση της «σοσιαλιστικης» νομιμότητας για τα μέλη αυτης της τάξης και μόνο, που πια είχε περάσει την παιδικη της ηλικία και μπορούσε να προσβλέπει στο μέλλον με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση για την εξουσία της.

Μήπως αυτο σημαίνει λοιπον ότι η ρώσικη επανάσταση ήταν «κόλπο». Μήπως ήταν μια «γραφειοκρατικη» επανάσταση, και άρα θα πρέπει να την εγκαταλείψουμε στα τάρταρα. Όχι, η ιδιαιτερότητα της «γραφειοκρατικης» επανάστασης είναι ότι δε μπορει να εμφανιστει παρα σαν αντεπανάσταση, δηλαδη σαν αυτο που είναι, είτε με τη μορφη του Στάλιν, είτε την ηπιώτερη του Τένγκ, είτε απ' ευθείας σα φασιστικη ή ναζιστικη αντεπανάσταση. Οι επαναστάσεις είναι πάντα λαϊκα κινήματα, που κινητοποιουν πλατειες μάζες, ενω η γραφειοκρατικη αστικη τάξη εμφανίζεται σαν «εκπρόσωπος». Είτε της εργατικης τάξης στη μια περίπτωση είτε του κεφάλαιου στην άλλη.

Τίποτε απο την πείρα της εργατικης τάξης δεν είναι για πέταμα. Αντίθετα μέσα απο την πείρα της Ρώσικης Επανάστασης γνώρισε για πρώτη φορα το πρόσωπο ενος εχθρου, που θα χρειαστει άλλα πενήντα χρόνια για να τοποθετήσει οριστικα τη φύση και τα χαρακτηριστικα του. Και αυτη η πείρα είναι που επέτρεψε στην Κινέζικη επανάσταση να πάει πάρα πέρα, να αρχίσει να βάζει στην ημερήσια διάταξη το ζήτημα αυτου του άλλου εχθρου, και της πάλης ενάντιά του.

Νομίζουμε ότι έτσι έχουμε δώσει κι όλας έμμεσα την απάντηση στο ρώτημα που μπήκε πιο πάνω. Ας τη δούμε πιο ολοκληρωμένα. Η κομμουνιστικη επανάσταση είναι μια ιστορικη περίοδος αιώνων, μια ιστορικη περίοδος στη διάρκειά των οποίων νέες επαναστάσεις και καθεστώτα θα «πλησιάζουν» όλο και πιο πολυ στην αταξικη κοινωνία χωρις να μπορουν να την αγγίξουν ολοκληρωμένα. Κι αυτο θα γίνει μόνο όταν έχουν εκπληρωθει δύο όροι, η ενοποίηση του πλανήτη σε οικονομικο και πολιτικο επίπεδο και η επανακατάκτηση απο το προλεταριάτο της δυνατότητας να αυτοδιοικείται σε όλα τα επίπεδα, όταν δηλαδη θα έχει ξεπεράσει πλήρως την αντίθεση διανοητικης και χειρωνακτικης δουλειας.

Και εδω ξαναρχόμαστε σε ένα απο τα θεωρητικα προβλήματα που θίξαμε πριν. Ειναι το προλεταριάτο φορέας της επανάστασης; Ναι γιατι μόνο αυτο μπορει να προβάλει και να επιβάλλει ένα μοντέλο κοινωνίας, και τα μοντέλλα κοινωνίας στηρίζονται στον τρόπο παραγωγης της κοινωνίας. Ε λοιπον μόνο το προλεταριάτο έχει να τα κερδίσει όλα απο τον κομμουνισμο, και προοπτικα μπορει να τον επιβάλλει. Και φυσικα μετα απο εκατο ή διακόσια χρόνια προλεταριάτο δε θα είναι αυτο που φανταζόμαστε σήμερα, θα είναι το 90% ή το 95% της κοινωνίας. Ας ξανάρθουμε για λίγο στο Μαρξ. Στο «κεφάλαιο» ο Μάρξ μιλάει για μια κοινωνία που αποτελείται απο δύο τάξεις, αστους και προλετάριους. Αυτο δε γίνεται μόνο για λόγους ευκολίας, αλλα γιατι αυτο είναι προοπτικα το μέλλον του καπιταλισμου. Ο κεφαλαιοκρατικος τρόπος παραγωγης είναι επεκτατικος. Πάει να πει αναπόφευκτα καταργει κάθε άλλη τάξη και στρώμα εκτος απο αστους και προλετάριους. Και προοπτικα τα σημερινα μεσαία μισθωτα στρώμματα, που στις αναπτυγμένες χώρες του καπιταλισμου αποτελουν ήδη την πλειοψηφία του πληθυσμου θα μεταβληθουν στη συντριπτικη τους πλειοψηφία σε προλετάριους, γιατι αυτο επιβάλλει η ανάγκη της αδιάκοπης μείωσης του κόστους της εργατικης δύναμης.

Ταυτόχρονα το μορφωτικο επίπεδο του πληθυσμου ανεβαίνει αδιάκοπα και η αυτοματοποίηση θα τείνει να μεταβάλλει «χειρωνακτικες» και διανοούμενες εργασίες σε όλο και πιο κοινες εργασίες επιτήρησης μηχανων, που θα γίνονται απο «πολυμορφωμένους» άχρηστους.

Ταυτόχρονα η μείωση των ωρων δουλειας θα επιτρέπει όλο και μεγαλύτερη ενασχόληση με τα κοινα χωρις μεσολαβητες. Και όλα αυτα δεν είναι «μουσικη του μέλλοντος». Είναι σημερινες τάσεις της κοινωνίας μας. Ήδη στην Αμερικη ο μισος πληθυσμος της αντίστοιχης ηλικίας περνάει απο το πανεπιστήμιο και πάνω απο το 90% πηγαίνει 12 χρόνια σχολειο, ενω οι υπάλληλοι φτάνουν το 60% του πληθυσμου και οι παραδοσιακοι εργάτες το 30%.

Στο μεταξυ όμως, όσο όλες αυτες οι διαδικασίες δεν έχουν ολοκληρωθει και μάλιστα σε παγκόσμιο επίπεδο, όπου οι ανισότητες είναι αβυσσαλέες. Εκείνο όμως που έχει γίνει είναι πως πια ξέρουμε πως το κόμμα δεν είναι το απόλυτο καλο ή κακο, πως το ίδιο ισχύει για το κράτος. Πως ειναι φαινόμενα μετάβασης, κάθε φορα αναγκαία και ταυτόχρονα ανατρέψιμα, γιατι η παγίωσή τους σημαίνει κάθε φορα την ανάπτυξη των εξουσιαστικων φαινόμενων.

Άρα το ζήτημα είναι να ξεπεράσουμε την αναρχικη άποψη που αποτελει ένα λιβανιστήρι του τύπου: τάλεγα εγω. Και πράγματι πάντα θα τα λένε οι αναρχικοι, μια και η ιστορία για τα επόμενα εκατο ή διακόσια χρόνια θα τους «δικαιώνει» γιατι όλες οι επαναστάσεις βαδίζοντας στο δρόμο της κομμουνιστικης ολοκλήρωσης κάποτε θα σταματάνε, θα αποτυχαίνουν, μέχρις ότου πραγματωθει σε παγκόσμιο επίπεδο αλλα οι ανάρχικοι θα μείνουν πάντα αιώνιοι «εραστες» μιας επανάστασης που άλλοι θα κάνουν, έστω μέσα απο τις αντιφάσεις της πράξης.

Απο την άλλη πρέπει να ξεμπερδεύουμε με τη μαρξιστολενινιστικη θεολογία της μιας και μοναδικης επανάστασης, του ενος και μοναδικου κόμματος κ.λπ. που αποτελουν ιδεολογικο οπλοστάσιο της κρατικοκαπιταλιστικης ιδεολογίας.

Ζ΄. ΡΗΞΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΡΑΤΙΚΟΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ

Και για να ξαναρθούμε στην Πολωνία, το επιταχτικο αίτημα δεν είναι άλλο παρα η αποφασιστικη ρήξη με τους κρατικοκαπιταλίστες, τουλάχιστον το ίδιο αποφασιστικα όσο οι Πολωνοι εργάτες, δηλαδη σαν τάξη ενάντια σε τάξη.

Και αυτο θα είναι το μεγάλο άλμα του δεύτερου μισου του 20ου αιώνα. Τουλάχιστον στις ανατολικες χώρες και στις χώρες της Δύσης η όλο και πιο ξεκάθαρη και ανοιχτη αντιπαράθεση ανάμεσα στις δυνάμεις του εργατικου κινήματος και τις δυνάμεις του κρατικου καπιταλισμου. Αυτο που στις αρχες του αιώνα δεν ήταν παρα ένα ενιαίο κίνημα μέσα απο το οποίο ξεπήδησαν τόσο οι κρατικοκαπιταλιστες γραφειοκράτες όσο και εκείνοι που βλέπουν την ανάγκη μιας πάλης ενάντια τόσο στους κλασσικους καπιταλιστες όσο και ενάντια στη «νέα τάξη», έφθασε η ώρα να διαχωριστει ριζικα και αποτελεσματικα.

Δεν αρκει πράγματι να είμαστε «καλύτεροι» απο τα διάφορα ΚΚΕ, να τους κάνουμε «κριτικη», ή να ζητάμε ένα «βελτιωμένο σοσιαλισμο», «σοσιαλισμο με δημοκρατία», λες και οι χώρες του γραφειοκρατικου καπιταλισμου είχαν σοσιαλισμο χωρις δημοκρατία, και θα πρέπει να προσθέσουμε και τη δημοκρατία για εξωραϊσμό, αλλα να αντιπαραθέσουμε στον κρατικο καπιταλισμο ένα άλλο μοντέλλο ριζικα διάφορο, ένα μοντέλλο που να εξυπηρετει σήμερα τα συμφέροντα των προλετάριων και όχι των νέων αφεντικων.

Κι αυτο σημαίνει ρήξη σ' όλα τα επίπεδα.

Αλλα πριν φτάσουμε εκει ας κάνουμε μια παρένθεση. Η απογοήτευση που έχει καταλάβει πολλους σε σχέση με τις προοπτικες της επανάστασης, ιδιαίτερα μετα την ήττα της Κινέζικης, οδηγει στη σκέψη μήπως η νίκη του κρατικου καπιταλισμου είναι αναπόφευκτη σε παγκόσμιο επίπεδο και δε μπορούμε να κάνουμε τίποτε άλλο απο το να παρακολουθήσουμε λίγο πολυ ανίσχυροι την εξέλιξη των γεγονότων.

Όμως τα πράγματα δεν είναι απόλυτα έτσι. Απο την μια είναι γεγονος ότι σ' όλο τον κόσμο οδηγείται σε μορφες περάσματος της εξουσίας στα χέρια των διευθυνόντων, μια και η συσσώρευση του κεφαλαίου κάνει όλο και πιο άχρηστη και αναποτελεσματικη την ατομικη ιδιοκτησία, ενω το κεφάλαιο έχει μπει στην εποχη της σχεδιοποίησης, και μάλιστα αναζητάει πια διεξόδους για μια σχεδιοποίηση και σε υπερεθνικο επίπεδο. Μ' αυτη την έννοια είναι προφανες ότι σ' όλο κόσμο η βασικη δύναμη

συγκεντρώνεται στα χέρια του κράτους ότι βρισκόμαστε κι όλας στην εποχη του κρατικου καπιταλισμου.

Όμως αυτος, ακριβως γιατι και ο ίδιος ο κλασσικος καπιταλισμος οδηγείται προς τα εκει έχει πάψει να εμφανίζεται, εκτος απο ελάχιστες χώρες με, επαναστατικο πρόσωπο, ή μαζι με επαναστατικες δυνάμεις. Έτσι στη Δύση είναι απίθανο να φανταστούμε μια μορφη σοβιετοποίησης, μια και το ίδιο το Δυτικο σύστημα έχει κι όλας μεταβληθει σε μεγάλο βαθμο σε κρατικο καπιταλισμο και η πραγματικη εξουσία βρίσκεται στα χέρια των «μάνατζερς». Το αποτέλεσμα είναι ότι τα κρατικοκαπιταλιστικα κόμματα ή εγκαταλείπουν το πρότυπο της ρωσίας και ακολουθουν ένα δρόμο σοσιαλδημοκρατικοποίησης (ιταλικο ΚΚ) ή αποδυναμώνονται (γαλλικο). Και μόνο σε χώρες καθυστερημένες, όπως η Ελλάδα και η Πορτογαλλία μπορει ακόμα το ρώσικο μοντέλλο να τραβάει κάποιο κόσμο. Πάντως σε όλες έχει γίνει φανερο ότι τα κόμματα αυτα δεν έχουν πια την εσωτερικη δυνατότητα επαναστατικων κινήσεων, και στις περιοσσότερες και μεγαλύτερες, Βόρεια Ευρώπη, Αμερικη, Ιαπωνία, είναι περιθωριακες ή αποδυναμωμένες ομάδες. Και είναι προφανες το γιατι. Οι δυτικοι μάνατζερ έχουν ήδη σε μεγάλο ποσοστο την εξουσία σε κοινωνίες που είναι μάλιστα πιο αποδοτικες και τελικα πιο αποτελεσματικες απ' ότι οι Ανατολικες. Η βασικη διαφορα βρίσκεται στο ότι στη μεν Δύση τη βασικη εξουσία την έχουν οι διευθύνοντες της οικονομίας, και ότι στην Ανατολη οι διευθύνοντες της πολιτικης και του στρατου.

Έτσι δεν είναι δυνατο να φανταστούμε, εκτος απο περίπτωση κατάκτησης ότι οι δυτικες κοινωνίες μπορουν να οδηγηθουν στο ρωσικο μοντέλλο. Φυσικα στον τρίτο κόσμο υπάρχουν μεγαλύτερες δυνατότητες, αλλα και εδω αυτο δεν είναι αναπόφευκτο. Και ήδη βλέπουμε πως σ' αυτες τον κρατικο καπιταλισμο δεν τον φέρνει πια η δεξια κάποιων επαναστατικων κινημάτων αλλα όλο και περισσότερο ο στρατος και τα αντίστοιχα πραξικοπήματα. Στις αραβικες χώρες, στην Αφρικη κ.λπ. τον κρατικο καπιταλισμο τον φέρνουν πια δυνάμεις άλλες απο εκείνες των κινημάτων. Αυτη η εξέλιξη σημαίνει ότι απελευθερώνει προοπτικα δυνατότητες για επαναστατικα κινήματα με αντιγραφειοκρατικη προοπτικη. Και το παράδειγμα της Κίνας έδειξε ότι είναι δυνατη η πάλη ενάντια στην αστικη τάξη σε μια χώρα που είχε πραγματοποιήσει την επανάσταση στον τρίτο κόσμο.

Είναι λοιπον προφανες ότι πια ο κρατικος καπιταλισμος αρχίζει να ξεσκεπάζεται σαν τέτοιος που είναι, έχει όλο και λιγώτερες δυνατότητες να εμφανίζεται σαν επανάσταση, και άρα η εργατικη τάξη το προλεταριακο κίνημα μπορει να κάνει ένα άλμα προς τα μπρος.

Η΄. ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ.

Είναι προφανες πως ένα άλλο «μοντέλλο» θα στηριχτει κύρια στο ξεπέρασμα του κρατικου καπιταλισμου. Έτσι το μοντέλλο δεν μπορει να είναι η κρατικοποίηση αλλα η αυτοδιεύθυνση. Το μοντέλλο δεν πρέπει να είναι η κρατικοποίηση των πάντων, αλλα η διαχείρησή τους απο τους παραγωγους. Πάρα πέρα το βασικο ζήτημα δεν μπορει να είναι η «ανάπτυξη της παραγωγης», αλλα το ζήτημα της συντριβης του διαχωρισμου διανοητικης και χειρωνακτικης εργασίας. Και προς αυτη την κατεύθυνση πρέπει να παρθουν τα αναγκαία μέτρα, και μπορουν. Εναλλαγη δραστηριοτήτων, δραστικη μείωση των ωρων δουλειας, με στόχο την πλήρη καταστροφη των διαχωρισμων. Και όλα αυτα είναι προφανες τι σημαίνουν Πλατεια δημοκρατία για τις μάζες, σπάσιμο της μονοκρατορίας κάποιου κόμματος, κ.λπ. κ.λπ., πράγματα που δεν πρόκειται να αναπτύξουμε εδω. Πάντως απο τα σήμερα, πριν απο οποιαδήποτε επανάσταση προώθηση της ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ, δηλαδη της αυτονομίας της τάξης απέναντι στα κάθε είδους αφεντικα, προώθηση των προλεταριακων αξιων μέσα στις οποιεσδήποτε οργανώσεις, χτύπημα της εξουσίας διαφόρων μικροαστων, και «επαγγελματιων», πρωτοκαθεδρία στη νεολαία που προλεταριοποιείται και στους εργάτες, συνολικα στα παλια και νέα στρώματα του προλεταριάτου. Αυτο σημαίνει ριζικη αλλαγη της αντίληψης για το κόμμα, την οργάνωση, στο μοντέλλο της κοινωνίας.

Οι Πολωνοι έργάτες, ότι και να λένε οι διάφοροι κρεττίνοι που τους έβλεπαν καθολικους, «αντιδραστικους», ή οτιδήποτε άλλο έδειξαν κατα που τραβάνε οι διεκδικήσεις της εργατικης τάξης, αυτοδιεύθυνση, έλεγχο των εργοστάσιων, της πληροφόρησης, των τροφίμων κ.λπ. κ.λπ. Με την αντίληψή τους για την οργάνωση, διαφανη, ανοικτη, με όσο το δυνατο μικρότερη εκπροσώπηση μας δείχνουν το δρόμο καί στο οργανωτικο επίπεδο. Και ποιοι άλλοι θα μπορούσαν να μας τον δείξουν, αν όχι εκείνοι που έχουν δοκιμάσει την εξουσία των γραφειοκρατων στην πλάτη τους και το φασισμο του «δημοκρατικου συγκεντρωτισμου» των κρατικοκαπιταλιστων; Ο σοσιαλισμος λοιπον, παρ' όλη τη βαρβαρότητα.

---

* *Σήμερα που είναι μια εποχη «εκκαθάρισης» του παρελθόντος και των επιβιώσεών του είναι καιρος να αποδώσουμε «τα του Καίσαρος τω Καίσαρι» και άρα για πρώτη φορα εμεις που έχουμε «σταλινογενη», «μ-λ», παράδοση να ξεμπερδεύουμε με λίγα λόγια με τον πρώτο εκπρόσωπο της νέας τάξης, που ήταν τέτοιος παρα την τρομοκρατία που εξασκούσε και πάνω σ' αυτη, γιατι τώρα πια λίγα λόγια χρειάζονται για να ξεμπερδεύει κανεις μαζι του, και απο την άλλη να ξεμπερδεύουμε με μια «παράδοση» που ο ίδιος μας ο Στάλιν κληρονόμησε, ή οι Κινέζοι που έβγαιναν κι αυτοι απο την ίδια σταλινογενη κληρονομια, έστω κι αν την αναιρούσαν στην πράξη, την παράδοση της απέχθειας ενάντια στον Τρότσκυ. Σήμερα νομίζουμε ότι ο Τροτσκυ μπορει να τοποθετηθει, μ' όλες τις αντιφάσεις του, περισσότερο αντικειμενικα, κι αυτο πέρα απο τους τροτσκιστες βέβαια, που παραμένοντας στις αντιφάσεις του Τρότσκυ 40 χρόνια μετα γίνονται και χιλιαστες και δεξιοι εξακολουθώντας να θεωρουν τα κράτη του γραφειοκρατικου καπιταλισμου σαν «εργατικα κράτη», και τα πρακτορεία τους στη Δύση σαν «εργατικα κόμματα».*

Έτσι ο Τρότσκυ παρ' όλο που δεν μπόρεσε να δώσει μια ικανοποιητικη απάντηση στο ζήτημα της φύσης της ρώσικης κοινωνίας και σήμερα είναι πια εντελως ξεπερασμένος, όμως δεν παύει να αποτελει τη δυνατώτερη φωνη απο εκείνες που ξεπήδησαν στη διάρκεια του μεσοπολέμου, και μάλιστα απο τα σπλάχνα της ίδιας της μπολσεβίκικης επανάστασης και απο τα ηγετικα κλιμακια της, για να καταγγείλουν τον εκφυλισμο της επανάστασης και να καταγγείλουν την εμφάνιση της νέας τάξης και τον σφετερισμο της επανάστασης, έστω και αν ο ίδιος δεν τους θεωρούσε τάξη αλλα «στρώμα».

** *Άποψη που μας θυμίζει σε ένα βαθμο την στρατηγικη του Κούρον για την Πολωνία, στρατηγικη που αποδείχτηκε αποτελεσματικη απο το 76-77 μέχρι το Νοέμβρη του 1981, δηλαδη όχι άμεση αμφισβήτηση της εξουσίας του κόμματος αλλα σταδιακο κέρδισμα κατακτήσεων τέτοιων που να αδειάζουν το κόμμα απο την εξουσία του, αφηνοντας τη στο τυπικο επίπεδο, έτσι ώστε να υποχρεωθει σε συνθηκολόγηση. Ο Δεκέμβρης του '81 έδειξε πως σε κάθε επαναστατικη διαδικασία έρχεται μια στιγμη που το πρόβλημα της κεντρικης εξουσίας γίνεται αποφασιστικο, για την ίδια την επιβίωση των καταχτήσεων στο κοινωνικο επίπεδο.*

Η ΠΟΛΩΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ «ΘΕΑΤΡΟ»

Η Πολωνία αποκάλυψε μια σειρα απο φαινόμενα που ίσως για πολλους έμοιαζαν αδιανόητα μέχρι πριν λίγο: Η Ευρώπη, και μάλιστα το πιο ευημερουν κομμάτι της, η Δυτικη Γερμανία, είναι έτοιμη να συνθηκολογήσει με τη Ρώσικη υπερδύναμη σε πάρα πολλα σημεία, η Ευρώπη έχει κιόλας σε μεγάλο βαθμο αποδεχτει το ρόλο της Ρωσίας σα ρυθμιστη της πολιτικης κατάστασης όχι μόνο στην Ανατολικη Ευρώπη αλλα και στη Δυτικη.

Ποιος θα φανταζόταν ποτε μέχρι πριν απο λίγα χρόνια ότι «οι ρεβανσιστες της Βόννης», όπως αποκαλούσαν τους Δυτικογερμανους οι Ρώσοι και τα διάφορα φερέφωνά τους στις ευρωπαϊκες χώρες, θα μεταβάλλονταν στον πιο ένθερμο —μετα τον Παπανδρέου— υποστηρικτη του Γιαρουζέλσκυ στη Δυτικη Ευρώπη, ότι θα τάσσονταν υπερ του κατευνασμου και ότι θα ήθελαν να αποφύγουν ακόμα και φραστικη καταδίκη της Μόσχας και των Πολωνων πρακτόρων της.

Και ότι αντίστροφα θα ήταν η Γαλλία, που για χρόνια, απο την εποχη του Ντε Γκωλ, καλλιεργούσε τις ειδικες σχέσεις με τη Ρωσία, που θα έδειχνε το μεγαλύτερο ζήλο στην καταδίκη της Πολωνικης χούντας, με μια κυβέρνηση σοσιαλιστων στην οποία συμμετέχουν τέσσερα μέλη του ΚΚΓ.

Με την Πολωνικη κρίση αποδείχτηκε ξεκάθαρα ότι στην Ευρώπη ο συσχετισμος των δυνάμεων μεταβάλλεται.

1. Η ΦΥΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΜΠΛΟΚ

Αλλου δείξαμε ότι εκείνο που διαχωρίζει βασικα τα δύο μπλοκ δεν είναι τόσο η διαφορα ανάμεσα σε ιδιωτικο και συλλογικο κεφάλαιο, αλλα η διαφορα ανάμεσα σε ένα κεφάλαιο που στηρίζεται κύρια στον «μάνατζερ» —η Δύση— και σε ένα άλλο που έχει σαν ανώτερη φιγούρα τον κομματικο υπεύθυνο και το στρατιωτικο —η Ανατολη. Θα λέγαμε ότι το δυτικο μπλοκ στηρίζει την εξαπλωση του κύρια στην οικονομικη δύναμη— —πολυεθνικες, έλεγχο του παγκόσμιου εμπόριου, πιστώσεις— ενω το ανατολικο μπλοκ στην πολιτικοστρατιωτικη. Κι αυτος ο καταμερισμος της δύναμης που τείνει να γίνει εξόφθαλμος σε παγκόσμιο επίπεδο είναι που αποτελει τη βάση της παγκόσμιας ανισορροπίας, το βαθύτερο αίτιο του ανταγωνισμου των δύο μπλοκ.

Μοιάζει σαν οι κλασικες αντιλήψεις να ανατρέπονται. Ο δυτικος κόσμος —που σαν οικονομικο δυναμικο είναι τριπλάσιος απο τον Ανατολικο και έχει πολλαπλάσια οικονομικη αποτελεσματικότητα συγκριτικα με την Ανατολη— στο πολιτικοστρατιωτικο επίπεδο βρίσκεται ήδη σε υποδεέστερη θέση, και ιδιαίτερα στην Ευρώπη, σε μια στρατηγικη μειονεκτικότητα μεγάλης κλίμακας.

Έτσι, ενω απο τη μια πλευρα η Δύση χάνει σε επίπεδο πολιτικοστρατιωτικο —Βιετναμ, Καμπότζη, Αιθιοπία, Υεμένη, Αγγόλα, Μοζαμβίκη, Λιβύη, Ιραν, Συρία— απο την άλλη ότι χάνει εκει το «κερδίζει» κάπου αλλου, στον οικονομικο τομέα όπου η Ανατολη εξαρτάται όλο και περισσότερο απο τις δυτικες πιστώσεις και τεχνολογία.

Η Ρωσία στο παρελθον, με τον Χρουστσωφ, έκανε προσπάθεια να ξεπεράσει αυτη τη στρατηγικη οικονομικη ανισότητα. Ήταν η εποχη που μίλαγε για ξεπέρασμα της αμερικάνικης οικονομίας μέχρι το 1970, τον κομμουνισμο μέχρι το 1980, και άλλα ευτράπελα. Το ζήτημα όμως δεν είναι να δούμε την αστεία όψη αυτων των τάσεων, αλλα το ότι εκείνη την περίοδο η Ρωσία δοκιμάζει να ανταγωνιστει οικονομικα τη Δύση, γι' αυτο εξάλλου είναι και η μόνη εποχη της αυθεντικης ύφεσης.

Στη συνέχεια αποδείχτηκε πως αυτο ήταν ανέφικτο, τα ανατολικα κράτη άρχισαν να δανείζονται όλο και περισσότερο απο τη Δύση, ενω μια τέτοια οικονομικη αποδοτικότητα θα σήμαινε αλλαγες στο κοινωνικο σύστημα τέτοιες που θα έτειναν να αφαιρέσουν την πρωτοκαθεδρία απο το κομματικοστρατιωτικο κατεστημένο και να τη δώσουν στους μάνατζερς της οικονομίας. Απέναντι στις προοπτικες απο τη μια της οικονομικης ήττας στην αντιπαράθεση με τη Δύση και απο την άλλη της ανατροπης των εσωτερικων ισορροπιων του συστήματος, η αντίδραση της άρχουσας τάξης ήταν σαφης: ξανάβαλε το κέντρο βάρους στην πολιτικη και στρατιωτικη ισχυ.

Σιγα-σιγα, και στο βαθμο που οι Αμερικάνοι μπερδεύονται όλο και πιο πολυ στο ρόλο τους του παγκόσμιου χωροφύλακα, η Ρωσία αρχίζει να «υποστηρίζει» τον Τρίτο Κόσμο που προηγούμενα, στα πλαίσια της γραμμης της αμερικανοσοβιετικης συνεργασίας, τον παραμελούσε, και αρχίζει να παίρνει τον άλλο δρόμο, εκείνον που είχε αποδειχτει αποδοτικος μέχρι τότε στο ρώσικο ιμπεριαλισμο, το δρόμο της εδαφικης επέκτασης με βάση τη στρατιωτικη ισχυ και την πολιτικη επιρροη. Και έτσι μέσα στη δεκαετία του '70, η Ρωσία αρχίζει και πάλι να γίνεται επιθετικη σε παγκόσμιο επίπεδο, όσο μάλιστα η Δύση βυθίζεται στην κρίση, τη διχογνωμία, την ανημπόρια. Μέσα σε δεκαπέντε χρόνια η Ρωσία αποκτάει υπεροπλία απο την Αμερικη. Στο βαθμο μάλιστα που στο εσωτερικο της αυτοκρατορίας της αυξάνονται όλο και περισσότερο τα φαινόμενα οικονομικης στασιμότητας και κρίσης ενω μεγαλώνει η δυσαρέσκεια των λαων, για την άρχουσα τάξη γίνεται όλο και μεγαλύτερος ο πειρασμος της εξωτερικης περιπέτειας, ώστε να κερδηθουν, μέσα απο τον πολιτικοστρατιωτικο έλεγχο οι αγορες που είναι αδύνατο να κρατηθουν με άλλο τρόπο. Γι' αυτο ο σοβιετικος ιμπεριαλισμος γίνεται όλο και πιο επιθετικος σε παγκόσμιο επίπεδο, εισβάλει στο Αφγανισταν, στέλνει τους Κουβανους λίγο - πολυ παντου, εξοπλίζεται μέχρι τα δόντια.

Δηλαδη επιβεβαιώνεται αυτο το παράδοξο που έχει τονιστει απο πολλους παρατηρητες. Ο ρώσικος επεκτατισμος ήταν πάντα εδαφικος, και όχι εμπορικος ή οικονομικος. Η ρώσικη αυτοκρατορία καταβροχθίζει ασταμάτητα εδω και αιώνες εδάφη και λαους, χωρις ποτε να έχει το οικονομικο δυναμικο για να τους ελέγχει. Το αποτέλεσμα είναι να μεταβάλλεται σε μια αστυνομο-στρατοκρατικη διχτατορία για να εξασφαλίζει αυτο τον έλεγχο, σε μια φυλακη των λαων, όπως την χαρακτήριζε ο Μαρξ. Σήμερα τι άλλο αν όχι φυλακη των λαων, είναι η μεγαλύτερη αστυνομικη διχτατορία του πλανήτη μας;

Ο Μαρξ είχε περιγράψει πάρα πέρα πως απο φυλακη των λαων η Ρωσία μεταβαλλόταν σε ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ. Και η διαδικασία ήταν απλη. Θεωρώντας ότι κάθε τι που ανατάρασσε την τάξη στην Ευρώπη, και ιδιαίτερα στην Ανατολικη και Κεντρικη Ευρώπη, δε μπορούσε παρα να απειλει την «ασφάλειά» της, που πράγματι ήταν σαθρη απο την αστυνομικη φύση της κυριαρχίας της, θεωρούσε καθήκον της να παρεμβαίνει παντου όπου διασαλευόταν η τάξη, και στην Πολωνία ιδιαίτερα. Έτσι ο ρώσικος ιμπεριαλισμος ήταν πάντα

ένας στρατιωτικοπολίτικος ιμπεριαλισμος και ποτε δεν κατάφερε να γίνει «οικονομικος». Αυτο δεν σημαίνει ότι δεν έχει μεγάλο οικονομικο δυναμικο, αλλα ότι δεν είναι ανταγωνιστικος στην παγκόσμια αγορα.

Γι' αυτο και ακριβως επειδη βρίσκεται σε μεγάλη οικονομικη κρίση είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος.

2. ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΑΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ;

Μετα το Β Πόλεμο, και με βάση τη συμφωνία των μεγάλων δυνάμεων η Ευρώπη απόκτησε δύο χωροφύλακες. Ο ένας στη Δυτικη Ευρώπη η Αμερικη, και ο άλλος στην Ανατολικη η Ρωσία. Έτσι ήταν το παιγνίδι. Όμως πέρασαν απο τότε 35 χρόνια και οι συσχετισμοι δύναμης άλλαξαν. Η Δυτικη απόκτησε ένα οικονομικο δυναμικο συγκρίσιμο με εκείνο της Αμερικης, παρ' όλο που πολιτικα παρέμεινε «νάνος», με βάση τον ίδιο τον κατακερματισμο της, ενω απο την άλλη τόσο το οικονομικο όσο και το στρατιωτικο δυναμικο των Αμερικάνων μειώθηκε. Αυτο είχε σαν συνέπεια να αναπτυχθει η αυτονομία της Δυτικης Ευρώπης απο την Αμερικη, η οποία πια ελάχιστα μπορει να λειτουργει σαν εσωτερικος χωροφύλακας. Η τελευταία της παρέμβαση τέτοιου χαρακτήρα ήταν στην Ελλάδα —στα όρια μάλιστα της Ευρώπης, τόσο γεωγραφικα όσο και οικονομικα— που εξ' άλλου την πλήρωσε ακριβα, με μείωση της αμερικάνικης επιρροης. Ένας άλλος βασικος λόγος για την άμβλυνση του ρόλου χωροφύλακα της Αμερικης ήταν ότι στην Δυτικη Ευρώπη δεν υπήρχε πια κανένα κίνημα ικανο να απειλήσει στα σοβαρα το καθεστως.

Αντίστροφη ήταν η εξέλιξη στην Ανατολη. Εδω ο ρόλος του χωροφύλακα γίνεται όλο και πιο κυριολεκτικος. Οι λαοι της Ανατολικης Ευρώπης στενάζουν κάτω απο μια ξένη κυριαρχία και όχι μόνο την κυριαρχία της ντόπιας γραφειοκρατίας, κι' αυτο φάνηκε στην Ουγγαρία, την Τσεχοσλοβακία, φαίνεται στην Πολωνία που περικυκλώθηκε απο ρώσικα τανκς, που απειλούσαν να αρχίσουν αυτα τη δουλεια, αν δεν την αρχίσει ο Γιαρουζέλσκυ.

Ταυτόχρονα άλλαξε ο στρατιωτικος συσχετισμος των δυνάμεων. Και δεν είναι τυχαίο ότι οι Αμερικάνοι θυμήθηκαν να μιλήσουν για Ευρωπυραύλους τη στιγμη που είχαν ήδη εγκατασταθει 300 συστήματα SS20 που απειλουν όλη την Ευρώπη.

Έτσι η Ρωσία για την «άμυνά» της βέβαια αρχίζει να ενδιαφέρεται όλο και πιο πολυ για το τι γίνεται στην Ευρώπη. Και είναι φανερο το γιατι. Όσο η δυτικη Ευρώπη αποτελει για τους Ανατολικους λαους μια ζωντανη πρόκληση με το ανώτερο βιωτικο της επίπεδο, την ανώτερη οικονομικη ανταγωνιστικότητα, τις δυνατότητες ελεύθερης έκφρασης που έχει κατακτήσει το εργατικο και το δημοκρατικο κίνημα, τόσο ο ρώσικος ιμπεριαλισμος θα νοιώθει ότι «απειλείται». Και «δικαίως». Άρα η τάση της θα είναι όλο και περισσότερο να ουδετεροποιει την Δυτικη Ευρώπη, να μη την αφήνει να αναμιγνύεται στα «εσωτερικα» της δηλαδη όταν ρίχνει ναπαλμ στο Αφγανισταν ή όταν κάνει πραξικοπήματα και εισβολες στην Ανατολικη Ευρώπη. Και τρώγοντας έρχεται η όρεξη.

3. Η ΦΙΛΑΝΔΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ο στόχος της Ρωσίας αυτη τη στιγμη δεν είναι η «κατάληψη» της Δυτικης Ευρώπης, που δεν έχει την δυνατότητα να την «χωνέψει», αλλα η φιλανδοποίηση της, δηλαδη η μεταβολη της, τουλάχιστον του μεγαλύτερου μέρους της, σε μια βάση τεχνολογίας κεφαλαίων και αγορων, που ταυτόχρονα θα ακολουθει αρκετα πειθήνια την πολιτικη της «μη επέμβασης» στα εσωτερικα της αυτοκρατορίας.

Και τα όπλα γι' αυτο είναι βασικα τρία. Το *ένα είναι το περιβόητο οικονομικο όπλο*, δηλαδη η ανάπτυξη των οικονομικων ανταλλαγων που σε εποχη κρίσης φαντάζει για τους Δυτικους καπιταλιστες σαν το μάννα απο τον ουρανο. Μέσα απο κει άμβλυνση των «ανθρωπιστικων» αισθημάτων των δυτικων καπιταλιστων για το τι συμβαίνει στην Ανατολη.

Το *δεύτερο όπλο είναι ο φόβος και η απειλη*. Η απειλη του πυρηνικου πόλεμου που σε κοινωνίες σαν τις δυτικες βυθισμένες στην κρίση την ανεργία, τον καταναλωτισμο, ένα ευδαιμονισμο τύπου «τέλος της ρωμαϊκης αυτοκρατορίας», όπου η παρτούζα εναλάσσεται με το ναρκωτικο και έχουν σβύσει τα οράματα μιας άλλης κοινωνίας, πιάνει και μάλιστα εξαιρετικα. Όλο και μεγαλύτερα κομμάτια των μαζων οδηγούνται στη λογικη της «φιλανδοποίησης» για να έχουν «ήσυχο το κεφάλι» τους.

Τέλος το *τρίτο* είναι η χρησιμοποίηση ποικίλων «ειρηνόφιλων» και «αντικαπιταλιστικων» κινημάτων, που με το κρετίνικο σύνθημα «καλύτερα κόκκινος παρα νεκρος» προπαγανδίζουν την αποδοχη του ρόλου της Ρωσίας σαν χωροφύλακα της Ευρώπης. Όλα αυτα τα κινήματα αποτελούνται είτε απο αριστεριστες «τέλος εποχης» που δεν έχουν άλλη δουλεια να κάνουν και φωνάζουν για την ειρήνη, είτε απο τους άγγλους εργατικους π.χ. που μέσα στον κρετινισμο ενος ρεφορμισμου που δεν θέλει να αποκαλύψει το όνομά του προτιμουν να ασχολούνται με το «ειρηνόφιλο κίνημα» και την «αποχώρηση απο την ΕΟΚ» για να σωθει η «Αγγλία», παρα να ξεφύγουν απο τον απομονωτισμο τους και να βάλουνε μπρος κάποια διαδικασία ριζικης λύσης των προβλημάτων του αγγλικου λαου, με το μόνο δραστικο φάρμακο, την επανάσταση. Τέλος απο ρώσικα πρακτορεία και «ειρηνόφιλους» καγκεμπίτες που έχουν διεισδύσει σε πολλα «πόστα» στη Δύση, και ιδιαίτερα σε θέσεις των μαζικων μέσων επικοινωνίας, ξεπερνώντας πια την CIA σε αντίστοιχη δραστηριότητα. Πρόκειται για ένα κίνημα τέλος, που βρίσκεται στη γενικη γραμμη «να σώσουμε το τομάρι μας και άς χαθει ο υπόλοιπος κόσμος» πράγμα που αποδείχτηκε περίτρανα στην περίπτωση της Πολωνίας που όλο αυτο το «ειρηνόφιλο κίνημα» λούφαξε, λες και η στρατιωτικη χούντα δεν απειλει την ειρήνη στην Ευρώπη περισσότερο απο οτιδήποτε άλλο.

Και φαίνεται ότι αυτη η πολιτικη αποδίδει. Η Δυτικη Γερμανία, το Βέλγιο, για να μη μιλήσουμε για την άθλια ελληνικη κυβέρνηση, και άλλες κυβερνήσεις κάνουν ότι μπορουν για να μη διαταραχτουν οι σχέσεις, για να συνεχιστει το εμπόριο όπως και πριν, για να μην «εξοργιστούνε οι Ρώσοι» κλπ. και έτσι πνίγουν, ή προσπαθουν να πνίξουν το τι συμβαίνει στην Πολωνία.

Αποδείχνεται ότι η διαδικασία φιλανδοποίησης της Ευρώπης έχει προχωρήσει σημαντικα, πως οι Ρώσοι βρίσκονταν στον καλο δρόμο, γιατι η Δυτικη Ευρώπη παραπαίοντας ανάμεσα στον αμοραλισμο του εμπόριου, την έλλειψη οποιωνδήποτε ηθικων αξιων, την εξαφάνιση της προοπτικης μιας επαναστατικης αλλαγης, μια κοινωνία που δεν πιστεύει σε τίποτε πια, παρα μόνο στο επόμενο γουηκ εντ ή στο πρόγραμμα της τηλεόρασης, και όπου η ίδια η ξεσηκωμένη νεολαία της βυθίζεται στα ναρκωτικα και σε διάφορα υποκατάστατα του καταναλωτισμου, είναι εύκολη λεία για τις ιδεολογίες της παραίτησης και της μικρότερης αντίστασης που προβάλλουν σχεδον καθημερινα οι Ρώσοι και τα φερέφωνά τους.

4. Η ΔΙΑΙΩΝΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΙΡΕΣΗΣ

Αποφασιστικο ρόλο παίζουν εδω οι προσπάθειες να διατηρηθει η Ευρώπη διασπασμένη, προσπάθειες που απο μια άλλη σκοπια καταβάλλονται και απο την Αμερικη, για να μην υπάρχει ανταγωνιστης της σε οικονομικο και πολιτικο επίπεδο, προσπάθειες που πετυχαίνουν με βάση τόσο τους μικρόψυχους εμπορικους ανταγωνισμους των ευρωπαίων εταιρων, όσο και χάρη στις ακάματες προσπάθειες που καταβάλουν τα ρώσικα πραχτορεία «ενάντια στην Ευρώπη των μονοπωλίων» προτείνοντας προφανως την Ευρώπη μπαίγνιο των υπερδυνάμεων, και ιδιαίτερα υπο ρώσικη επιτήρηση.

Είναι καθημερινο και αδιάκοπο το σφυροκόπημα που δεχόμαστε απο κάθε είδους πρακτορεία, ή κρετίνους, που μάλιστα εμφανίζονται σαν «αριστεριστες» ενάντια στην «ΕΟΚ των μονοπωλίων» κλπ. μη βλέποντας ότι μια τέτοια «πάλη» σήμερα, σε συνθήκες έλλειψης ενος ισχυρου επαναστατικου κινήματος, σημαίνει διαιώνιση και ενίσχυση του βέτο των υπερδυνάμεων και πιο συγκεκριμένα των σοσιαλφασιστων.

Σήμερα που η παγκόσμια κατάσταση βαδίζει στην όξυνση, σήμερα που οδηγούμαστε σχεδον αναπόφευκτα σε κάποια αντιπαράθεση των υπερδυνάμεων, και μάλιστα στο Ευρωπαϊκο «θέατρο», σήμερα, η μόνη λύση για να αποφευχθει —όσο είναι δυνατο κάτι τέτοιο— ο πόλεμος, είναι η ενίσχυση της ενότητας των λαων απέναντι στις υπερδυνάμεις.

Ενότητα της «καπιταλιστικης Ευρώπης»; Πάνω σ' αυτο η απάντηση μας είναι ξεκάθαρη. Η Ευρώπη δεν βρίσκεται σε επαναστατικη κατάσταση. Δεν υπάρχει, ούτε κατα διάνοια, κάποιο κίνημα που να είναι ικανο να απειλήσει την καπιταλιστικη τάξη στην Δυτικη Ευρώπη, σε μια κοινωνία που για την ώρα το κύριο χαρακτηριστικο της είναι η κοινωνικη αποσύνθεση και όχι βέβαια η επαναστατικη έξαρση.

Σ' αυτες τις συνθήκες καθήκον δικο μας είναι να δούμε κάτω απο ποιες συνθήκες η πάλη μας διευκολύνεται, πάλη που έχει αναπόφευκτα μακρόχρονο χαρακτήρα. Και είναι ξεκάθαρο πως στην Ευρώπη σήμερα είμαστε, στο επίπεδο των διεθνων σχέσεων υπερ της ενίσχυσης της δύναμης των ενδιάμεσων χωρων, και στη συγκεκριμένη περίπτωση υπερ της ενίσχυσης της ανεξαρτησίας της Ευρώπης απέναντι, τόσο στον παλιο χωροφύλακα, την Αμερικη, όσο και ενάντια στον νέο και πιο επικίνδυνο. Και υποκριτικα ή ηλίθια μπορει να μπει το ερώτημα: Υποστηρίζουμε λοιπον την καπιταλιστικη Ευρώπη;

Και εδω η απάντησή μας θα είναι ξεκάθαρη, είναι καιρος να είναι ξεκάθαρη. Προτιμάμε σήμερα να παλεύουμε κάτω απο τις συνθήκες που υπάρχουν για το επαναστατικο και εργατικο κίνημα στη Δυτικη Ευρώπη απ' αυτες, της πιο μαύρης τρομοκρατίας που υπάρχουν στην Ανατολικη. Προτιμάμε τα όρια ανεξαρτησίας που υπαρχουν στη Δυτικη Ευρώπη απο τη στρατιωτικη κατοχη της Ανατολικης. Είναι καθαρο, όπως προτιμάμε να παλεύουμε μέσα σε συνθήκες αστικης δημοκρατίας και όχι δικτατορίας έτσι προτιμάμε να ζούμε σε μια κοινωνία με κάποια μίνιμουμ δικαιώματα, απο μία άλλη, όπου το τίμημα για τη διεκδίκησή τους είναι το ψυχιατρείο και το στρατόπεδο συγκέντρωσης. Αυτο μήπως σημαίνει ότι έτσι εγκαταλείπουμε την πάλη μας εδω και τώρα για μια άλλη κοινωνία. Όχι, σημαίνει απλα ότι δεν βάζουμε σαν στόχους μας —σήμερα— αλλαγες στις εξωτερικες σχέσεις των χωρων, γιατι αυτες θα ευνοήσουν τους κρατικοκαπιταλίστες, αλλα προωθούμε κύρια αυτα, στα οποία μπορει να φτάσει το χέρι μας σαν κίνημα σήμερα, δηλαδη την πάλη μέσα στις χώρες για ενίσχυση των επαναστατικων δυνάμεων ενάντια σε παλιους και νέους αστους.

Αυτος είναι ο όρος για την ανάπτυξη ενος επαναστατικου κινήματος που δεν θα αποσταθεροποιει την κοινωνία προς όφελος της μιας υπερδύναμης ή των δυνάμεων του κρατικου καπιταλισμου, αλλα σε όφελος του εργατικου κινήματος. Για κάτι τέτοιο λοιπον μας συμφέρει μια Ευρώπη που δεν κινδυνεύει απο εξωτερικη απειλη, μας συμφέρει ο εξαναγκασμος σε υποχώρηση της ρώσικης απειλης, του ρώσικου ντικτατ. Γι' αυτο λοιπον σήμερα (και όχι χτες ούτε αύριο, δηλαδη όχι γενικα αλλα συγκεκριμένα) μια ενοποιημένη Ευρώπη θα αποτελούσε φραγμο στον πόλεμο και όρο για να διαλυθει και η ηγεμονία της Ρωσίας πάνω στην ανατολικη Ευρώπη.

Μέσα σ' αυτο το πλαίσιο όλα τα περιβόητα κινήματα ειρήνης, αφοπλισμου, αντι-ΕΟΚ κλπ. ακριβως γιατι είναι μονόπλευρα και χτυπάνε τον ιμπεριαλισμο που είναι πιο αδύναμος χωρις να μπορουν να δώσουν λύση επαναστατικη την στιγμη που υπάρχει η απειλη του άλλου είναι τουλάχιστον κοντόφθαλμα και αποπροσανατολιστικα, και το ίδιο «παράδοξα» όπως τα ειρηνιστικα ευχολόγια πριν τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο μας φέρνουν τελικα πιο κοντα στον πόλεμο. Γιατι, ανοίγουν την όρεξη του κάθε επιθετιστη, όπως ακριβως άνοιγαν τότε την όρεξη του Χίτλερ, όπως για παράδειγμα ανοίγουν την όρεξη του Ισραηλ, που μόνο μια φορα υποχώρησε, όταν γνώρισε την ήττα στον πόλεμο του -73 έστω και μερικα, όπως ανοίγουν την όρεξη της Νοτιο-αφρικανικης ένωσης και κάθε φασίστα και εξουσίας επι της γης. Μόνο ένα «ειρηνιστικο κίνημα» που αμέσως μετα το πραξικόπημα στην Πολωνία θα έκανε το βίο αβίωτο στους ρώσους και τους πράχτορές του σ' όλη την Ευρώπη όπως είχε γίνει με τους Αμερικάνους στο Βιετνάμ θα αποτελούσε μια πραγματικα ειρηνόφιλη δύναμη.

5. Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Μέσα σ' αυτες τις συνθήκες η ανάπτυξη του κινήματος της Πολωνικης εργατικης τάξης και το πραξικόπημα που έγινε, όπως και η συνέχεια που χωρις αμφιβολία θα υπάρξει αποτέλεσε ένα ηχηρο χαστούκι όχι μόνο για τους ρώσους και τους κρατικοκαπιταλίστες αλλα και για την πολυτικη του εξευμενισμου τους που ακολουθείται στη Δυτικη Ευρώπη. Η Πολωνικη επανάσταση, ανάτρεψε τους κανόνες του παιγνιδιου. Κάνει πιο δύσκολα τα πράγματα για τη Ρωσία στην Ανατολικη Ευρώπη, γιατι αποκαλύπτει πως πια υπάρχει όχι μόνο καθολικη απέχθεια για το καθεστως αλλα και καθολικη αντίσταση, και απο την άλλη δυσκολεύει την πολιτικη φιλανδοποίησης της Δυτικης Ευρώπης.

Γι' αυτο σ' όλη την περίοδο απο το -80 και μετα υπήρχε σε σχέση με την Πολωνία μια διαρκης προσπάθεια να μειωθει η σημασία

και η έκταση των γεγονότων, γι' αυτο και όταν εκδηλώθηκε το πραξικόπημα η στάση των περισσότερων κυβερνήσεων και των διαφόρων κινημάτων ήταν στάση στρουθοκάμηλου, που προσπαθήσαν να αποκρύψουνε τι συμβαίνει. Γιατι η αντίσταση των Πολωνων εργατων τους χαλάει τη δουλεια. Γιατι αυτη η αντίσταση έρχεται και πάλι να θυμίσει τη φύση των ανατολικων καθεστώτων, γιατι δεν επιτρέπει εύκολα πια το κρετίνικο «καλύτερα κόκκινος παρα νεκρος» (παρ' όλο που κάνουν και κάποιο λάθος στα χρώματα), γιατι αναπόφευκτα θα οδηγήσει σε όξυνση τις σχέσεις των δύο μπλοκ, γιατι θα «υπονομέψει» το εμπόριο κλπ. κλπ.

Απο την άλλη θα τείνει να οξύνει την επιθετικη φύση της Ρωσίας και των πρακτορείων της στις διάφορες χώρες, γιατι η αυξανόμενη κρίση στο εσωτερικο θα την κάνει να αναζητάει διέξοδο προς τα έξω.

Η Πολωνικη επανάσταση δεν αποτέλεσε μόνο μια επαναβεβαίωση του επαναστατικου χαρακτήρα και του ρόλου της εργατικης τάξης, δεν αποτέλεσε μόνο μια ανοιχτη αντιπαράθεση με τα νέα αφεντικα, αλλα πήγε και πιο πέρα. Μέσα σε μια Ευρώπη αποπροσανατολισμένη, βυθισμένη σε κρίση, οικονομικη, κοινωνικη και ιδεολογικη, μέσα σε μια Ευρώπη στο δρόμο της φιλανδοποίησης και της αυτοκτονίας, μέσα σε μια κατάσταση αρκετα δύσκολη και απογοητευτικη για τις επαναστατικες δυνάμεις, αποτέλεσε ένα σημείο αναφορας και αισιοδοξίας, τη μόνη ελπίδα ότι η Ευρώπη δεν θα βυθιστει στην βαρβαρότητα και τον πόλεμο για να «εξαγνιστει».

Πράγματι σήμερα, οι ελπίδες για μια επαναστατικη διέξοδο στην Ευρώπη συγκεντρώνονται κύρια στην Ανατολικη Ευρώπη. Εκει είναι πολυ δυνατώτερη η επανάσταση, παρα τα οποιαδήποτε «σκέρτσα» που γίνονται στην Δύση. Παρα τους Παπαντρέου και τους Μιττεραν, παρα τους κράκερς και τα «κατειλημένα σπίτια», παρα το αντιπυρηνικο, εκει που οι κοινωνίες φλέγονται με την προσμονη μιας ριζικης αλλαγης της κατάστασης τους σε πλειοψηφικη βάση είναι στην Ανατολικη Ευρώπη και μόνο. Στη Δύση, πλειοψηφικη είναι η απάθεια, η σύγχιση, η κρίση των ιδειρλογικων και ηθικων αξιων. Και φυσικα όλοι ξέρουμε πως αυτη η επαναστατικη διέξοδος είναι αδύνατη στην Ανατολη, όσο υπάρχει βαρεια η σκια του ευρωπαϊκου χωροφύλακα. Να ένας επιπλέον λόγος, που μόνος του θα ήταν ήδη αρκετος για να κατανοήσουμε την σημασία της απομόνωσης της Ρωσίας, της ενίσχυσης των κινημάτων στην Ανατολικη Ευρώπη, και σήμερα στην Πολωνία. Το ότι εκει η επανάσταση είναι αληθινα πολυ πιο ώριμη. Το ότι μόνο εκει απ' όλη την Ευρώπη υπάρχουν σήμερα εργάτες που κλείνονται για δεκαπέντε μέρες στις στοες των ορυχείων.

Και πάλι, Ζήτω η Πολωνία!

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΤΗ ΔΥΣΗ

Η Ελλάδα βρίσκεται γεωγραφικα ανάμεσα στην Ανατολη και τη Δύση. Όχι όμως μόνο γεωγραφικα πια. Απο πολλες απόψεις συμβαίνει κάτι τέτοιο. Η κρίση της Πολωνίας ήρθε να αποκαλύψει το βάθος της διάβρωσης της ελληνικης κοινωνίας και ιδεολογίας απο τα «ιδεώδη» του κρατικου καπιταλισμου, του ολοκληρωτισμου της γραφειοκρατικης αστικης τάξης, του σοσιαλ-φασισμου.

1. ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΩΝΙΑ

Η Ελλάδα, υπήρξε η μόνη χώρα της Δυτικης Ευρώπης που οι κυβερνητικοι της εκπρόσωποι υποστήριξαν ότι η χούντα στη Πολωνία σήμαινε αποφυγη του εμφυλίου πολέμου (δηλώσεις του Φωτήλα στην ΕΟΚ πριν αποπεμφθει)· που έπαυσε τον υφυπουργο εξωτερικων γιατι υπόγραψε ένα κατα τα άλλα χλιαρο κείμενο της ΕΟΚ που η κρατικη τηλεόραση λογόκρινε συστηματικα και διέστρεψε τις ειδήσεις για την Πολωνία που οι κυβερνητικες εφημερίδες πρόβαλαν ασύστολα και ξεδιάντροπα το πρακτορείο Τας και Παπ, που αρνήθηκαν συζήτηση στη Βουλη όσο ακόμα ήταν ζεστα τα γεγονότα, που έπνιγαν συστηματικα τις κινητοποίησεις αλληλεγγύης που γίνονταν στην Ελλάδα.

Ταυτόχρονα είναι η χώρα όπου και οι δυνάμεις που υποστήριζαν τους Πολωνους εργάτες ήταν οι πιο δειλες, οι πιο «καθως πρέπει», όπου ακόμα και ο Κύρκος στον Ευρωκοινοβούλιο αρνήθηκε να ψηφίσει το κείμενο καταδίκης της Πολωνικης χούντας, που παρ' όλα αυτα ψήφισαν οι Ιταλοι του ΚΚΙ, όπου τέλος, ακόμα και στο επίπεδο της άκρας αριστερας, εκτος απο μια πρώτη κινητοποίηση σχετικα μαζικη, πολυ μικρη κινητοποίηση έγινε, και μάλιστα με διαρκη φόβο μη γίνουν έκτρωπα, και μάλιστα ακόμα και οι λεγόμενες οργανώσεις της άκρας αριστερας συνέχισαν να κοιμούνται τον ύπνο του δικαίου. Έτσι εκτος απο την ΡΗΞΗ και την ΟΣΕ, κάποιους «ανένταχτους» κοντα στο εσωτερικο, και κάποιους -λίγους- ανεξάρτητους του χώρου της άκρας αριστερας, οι υπόλοιποι -στην πλειοψηφία τους- συνέχιζαν να κοιμούνται τον ύπνο του δικαίου και δεν είδαν καθόλου την ανάγκη γύρω απο την Πολωνία να ξεπεράσουν τις ρουτινιάρικες συνηθισμένες «κινητοποιήσεις» τους, πνίγοντας μάλιστα ακόμα και προοπτικες άλλων κινητοποιήσεων.

Τέλος πουθενα αλλου οι σοσιαλφασίστες δεν ήταν τόσο θρασεις, τόσο ξεδιάντροποι, τόσο ανοιχτοι υποστηριχτες της βίας των τανκς, απειλητικοι συκοφάντες, πεμπτοφαλαγγίτες που με απειλες και εκβιασμους να προσπαθουν να πνίξουν κάθε φωνη για την Πολωνία, όσο στην Ελλάδα. Πουθενα αλλου δεν τόλμησαν να χαρακτηρίσουν σαν πράκτορες της CIA όσους συμπαραστέκονται στους Πολωνους όπως έκαναν στην Ελλάδα τα όργανα της KGB.

Πουθενα αλλου δεν είχαν αυτο τον αέρα της εξουσίας που είχαν στην Ελλάδα.

Τέλος ακόμα και στο επίπεδο της κοινης γνώμης, του κόσμου ή των «μαζων» ή..., πουθενα αλλου δεν ήταν λιγώτερο το ενδιαφέρον για την Πολωνία.

Και αυτο το φαινόμενο θα πρέπει να προσπαθήσουμε να το εξηγήσουμε.

2. ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΙΤΙΑ

Η Ελλάδα είναι μια χώρα σχετικα καθυστερημένη απο οικονομικοκοινωνικη άποψη. Μ' αυτη την έννοια το ιδεώδες του κρατικου καπιταλισμου για κρατικοποιήσεις, ανάπτυξη και εκσυγχρονισμο μπορει να αγκαλιάζει πλατειες σχετικα μάζες της κοινωνίας. Αυτο συνδυάζεται με την έλλειψη παραδόσεων του εργατικου κινήματος τέτοιων που να αντιτίθενται στον κρατισμο που αγκαλιάζει ολόκληρη την ελληνικη ιδεολογία. «Να παρέμβει το κράτος», «να το αναλάβει το κράτος» και άλλα τέτοια πάνε σκοινι-κορδόνι στη χώρα μας.

Δεν έχει ακόμα αναπτυχθει μια ιδεολογία της αυτο-οργάνωσης και της αυτονομίας των μαζων. Και σ' αυτο πολυ έχει να κάνει η μικροαστικη φύση της ελληνικης κοινωνίας, η έλλειψη κοινωνικων παραδόσεων και η κυριαρχία μόνο των «πολιτικων» παραδόσεων. Στην Ελλάδα δεν είχαμε ποτε συγκρούσεις τάξης ενάντια σε τάξη αλλα συγκρούσεις «αριστερων» με «δεξιους», δηλαδη πάντα η κοινωνία, το των πολιτων ήταν υπανάπτυκτη ενω η πολιτικη κοινωνία, το κράτος, υπεραναπτυγμένη. Αυτο το φαινόμενο αποτελει πρόσφορο έδαφος για την ιδεολογία του κρατισμου, και του «να το αναλάβει το κράτος» που συμβαδίζει παράδοξα με τον ατομικισμο των ελλήνων.

Αυτη η ιδεολογία έχει ποτίσει τους πάντες. Και ιδιαίτερα την αριστερα, και την απόφυσή της, όπως τουλάχιστο εμφανιζόταν ιδεολογικα μέχρι τώρα, την άκρα αριστερα. Η πεμπτουσία του σοσιαλισμου είναι οι κρατικοποιήσεις και το Α και το Ω της επανάστασης το κόμμα. Δεν υπάρχουν σ' αυτη την ιδεολογία ούτε μάζες, ούτε αυτοοργάνωσή τους, ούτε πάλη ενάντια στο κράτος και τον κρατισμο. Γι' αυτο, εξ' άλλου, μέχρι πρόσφατα κυρίαρχες στην άκρα αριστερα, στην μόνη χώρα της Ευρώπης σε τέτοια έκταση, ήταν οι μ-λ απόψεις που θεο τους είχαν το κράτος και το κόμμα.

Μέσα σε έναν τέτοιο ιδεολογικο περίγυρο είναι φυσικο και να αργει να «περάσει» το μήνυμα της Πολωνίας να μην υπάρχει ευαισθητοποίηση πάνω σ' αυτο, και να μην μπορούνε να καταλάβουνε τίποτε διάφοροι «ακροαριστεροι» που τους λείπει το «επαναστατικο κόμμα» στην Πολωνία, για να έχουν ήσυχη τη συνείδησή τους και το κρετινισμο τους. Όσο για τον «Εσωτερικο», είναι φυσικο τα Πολωνικα να τους έρθουν σαν κεραμίδα γιατι ήρθαν να τους χαλάσουν την εικόνα του «ειρηνικου εκδημοκρατισμου» της Πολωνικης κοινωνίας και του κόμματος.

Το πρόβλημα λοιπον είναι σαφες. Σε μια κοινωνία που διαπνέεται απο τα ιδεώδη του κρατισμου, όπου η ιδεολογία του κρατικου καπιταλισμου φαντάζει για εργατικη και για επανάσταση, εκει είναι απόλυτα φυσικο - παρ' όλο που δεν παύει νάναι εξοργιστικο - να υπάρχει αυτη η στάση για την Πολωνία.

3. ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΑΙΤΙΑ

Στην Ελλάδα κυριαρχει για 40 χρόνια η δεξια και οι διεθνεις πατρωνες της -Άγγλοι πρώτα-, Αμερικάνοι μετα. Μια δεξια που έκανε δύο διχτατορίες, κέρδισε έναν αμείλικτο εμφύλιο ενάντια στην πλειοψηφία του λαου και επέβαλλε για χρόνια καθεστως τρόμου και καταπίεσης, ενω απο την άλλη συντήρησε ένα σύνολο απο ξεπερασμένες, αναχρονιστικες και παρασιτικες δομες. Αυτο το γεγονος δεμένο με το ότι αυτη η δεξια ήταν πάντα δεμένη και εξαρτημένη απο ξένους προστάτες, είχε σαν συνέπεια η ιδεολογία του «λαϊκου κινήματος» στην Ελλάδα να είναι πάντα δεμένη με έντονα αντιδυτικα και απο ένα σημείο και μετα αντιαμερικάνικα χαρακτηριστικα, και αντίστροφα να θεωρει τη Ρωσία σαν ένα σημείο στήριξης και αναφορας, άσχετα μάλιστα με την πλήρη ταύτιση με το εσωτερικο καθεστως της Ρωσίας.

Ακόμα αυτη η μακρόχρονη παράδοση εξάρτησης της ελληνικης κοινωνίας απο την διεθνη αγορα σε οικονομικο επίπεδο - εξάρτηση που έπαιρνε μάλιστα την μορφη διεθνων δραστηριοτήτων των ελλήνων στη διεθνη αγορα- εμπόριο νατιλία, μετανάστευση- όπως και η αντίστοιχη παράδοση αναφορας σε κάποια μεγάλη δύναμη κάνουν την ελληνικη ιδεολογία επιρεπη σε μια λογικη στήριξης πάντα σε κάποιο στρατόπεδο ή κάποια μεγάλη δύναμη.

Η αλλαγη του συσχετισμου των δυνάμεων σε παγκόσμιο και κύρια σε ευρωπαικο επίπεδο είχε σα συνέπεια να αλλάξει αυτη η κατάσταση. Η Αμερικάνικη ηγεμονία τελειώνει με το τέλος της χούντας και η Ελλάδα βρίσκεται, λίγο πολυ, χωρις «προστάτη» - πράγμα που επιτείνεται με την Τουρκία. Η φιλελεύθερη δεξια- με τον Καραμανλη- δοκιμάζει να την προσδεσει στη Δυτικη Ευρώπη. Όμως η Ενωμένη Ευρώπη αποτελει περισσότερο ένα όραμα παρα μία πραγματικότητα.

Η ήττα της δεξιας που ακολουθει στις εκλογες εντείνει την αστάθεια. Η κυβέρνηση του Πασοκ εμφανίζεται σαν αντι-ΕΟΚ και έχει σαφη προσανατολισμο στήριξης στο Ανατολικο μπλοκ. Σε καμμια περίπτωση δεν είναι διατεθειμένη να δυσαρεστήσει την Ρωσία. Επι πλέον η ίδια η ιδεολογία του και η κοινωνικη του σύνθεση το κάνει επιρρεπες στον πειρασμο του κρατικου καπιταλισμου.

4. Η ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΣΗ

Τέλος αλλα όχι ελάχιστο η γεωπολιτικη θέση της Ελλάδας αποτελει βασικο στοιχείο για τα φαινόμενα που περιγράψαμε.

Η Ελλάδα βρίσκεται πιο κοντα στην Ανατολικη Ευρώπη απ' ότι στη Δυτικη. Αποτελει «φυσικη διέξοδο» της Ρώσικης αυτοκρατορίας στη Μεσόγειο. Είναι μια μικρη χώρα. Όλα αυτα είναι φυσικο να γεμίζουν φόβο τόσο την άρχουσα τάξη όσο και ένα κομμάτι, μεγάλο μάλιστα, του λαου, που με κανένα τρόπο δεν θέλει να δυσαρεστει τη ρώσικη υπερδύναμη. Όταν μάλιστα πάρουμε υπ' όψη μας την αστάθεια του πολιτικου καθεστώτος, την διαμάχη με την Τουρκία, τότε γίνεται φανερο πως η Ελλάδα γίνεται ένας «ασθενης κρίκος» στο σύνολο του Ευρωπαικου θεάτρου, μαζι με την Γιουγκοσλαβία ίσως.

Αυτο έχει σαν αποτέλεσμα οι υπερδυνάμεις να της δείχνουν ιδιαίτερη «φροντίδα». Τόσο οι Αμερικάνοι που δεν ανεχόντουσαν, στο παρελθον καμια «παρέκκλιση» απο τις ελληνικες κυβερνήσεις, και φρόντιζαν να διατηρουν τον πιο ολοκληρωτικο έλεγχο.

Όσο και οι Ρώσοι που δίνουν ιδιαίτερη προσοχη στην Ελλάδα, που δεν την αντιμετωπίζουν όπως την υπόλοιπη Δυτικη Ευρώπη, σαν μια χώρα υπο «ουδετεροποίηση» αλλα σαν ένα πιόνι που είναι πιο εύκολο να πέσει.

Γι' αυτο και η Ρώσικη διείσδυση είναι μεγαλύτερη απο οπουδήποτε αλλου. Απ' όλη τη Δυτικη Ευρώπη μόνο στην Ελλάδα υπάρχει τέτοιος έλεγχος στα μαζικα μέσα επικοινωνίας, σε πόστα και στρατηγικες θέσεις. Μόνο στην Ελλάδα κυκλοφορει όλο αυτο το σκουπιδαριο των «σοβιετικων εγκυκλοπειδειων», μόνο στην Ελλάδα υπάρχουν «αστικες εφημερίδες» πρακτορεία της Μόσχας, μόνο στην Ελλάδα υπάρχει τέτοιο δίκτυο «φίλων της Ρωσίας» ακόμα και σε υπουργικες θέσεις. Μόνο στην Ελλάδα για χρόνια ολόκληρα αποκρύβεται το τι συμβαίνει στις Ανατολικες χώρες και δεν κυκλοφορουν - σχεδον καθόλου- βιβλία που να αποκαλύπτουν την πραγματικότητα εκει.

Στην Ελλάδα το αντίστοιχο ΚΚ έχει πάρει τόσο απροκάλυπτα χαρακτήρα κόμματος-πρακτορείου, που δεν ενδιαφέρεται τόσο για την εξάπλωση της επιρροης του στις μάζες ώστε να εξελιχτει σε «ευρωκομμουνιστικο» όπως φαντάζονται όσοι παίρνουν τα όνειρά τους για πραγματικότητα, όσο για την κατάληψη θέσεων μηχανισμου. Το ΚΚΕ δεν είναι όπως μπορει νάνει το αντίστοιχο ΚΚ της Ιταλίας, της Ισπανίας ή και της Πορτογαλλίας ακόμα, ένα κόμμα που προσπαθει να αναπτύξει τη δύναμή του μέσα στη χώρα προσβλέποντας σε κάποια πιθανότητα να ανέβει στην εξουσία με εσωτερικες κύρια διαδικασίες, αλλα είναι ένα κόμμα πραξικοπήματος, ένα κόμμα πεμπτοφαλαγγίτικο, που σε περίπτωση διεθνους κρίσης, ή αντιπαράθεσης, σε περίπτωση αλλαγης συμμαχιων θα αποπειραθει να καταλάβει την εξουσία πάντα με την αδερφικη βοήθεια των χωρων του κρατικου καπιταλισμου. Το ΚΚΕ δεν είναι ούτε κόμμα κοινοβουλευτικο, όπως τα περισσότερα Δυτικοευρωπαϊκα, ούτε, φυσικα, πια καθόλου επαναστατικο, έστω και απο κρατικοκαπιταλιστικη σκοπια. Είναι κόμμα πραξικοπήματος, διείσδυσης, κόμμα - πρακτορείο. Κι' αυτο γιατι ακριβως η Ελλάδα βρίσκεται στη θέση που βρίσκεται.

Και το μέγεθος αυτης της διείσδυσης φάνηκε με την Πολωνικη κρίση. Πως ολόκληρος ο μηχανισμος του σοσιαλ-φασιστικου κόμματος κινητοποιήθηκε εκβιάζοντας απειλώντας, λογοκρίνοντας, συκοφαντώντας, κάνοντας επιθέσεις για να πνίξει κάθε αντίδραση.

5. ΚΑΙ ΜΕΙΣ;

Αυτη λοιπον είναι η πραγματικότητα, σ' αυτη τη χώρα ζούμε. Και όμως ούτε εμεις τόχουμε συνείδηση. Γι' αυτο φωνάζουμε μαζι με το ΚΚΕ ενάντια στην ΕΟΚ των μονοπωλίων, για τα πυρηνικα στην Ευρώπη για τους «Αμερικάνους τους φονιάδες των λαων», την στιγμη που στην Ελλάδα ανοίγεται ο δρόμος να δοκιμάσουμε μετα τους Αμερικάνους και κάποιους άλλους «φονιάδες», πιο κοντινους μας και συγκυριακα περισσότερο απειλητικους και επικίνδυνους.

Ζούμε σε έναν παραισθητικο κόσμο, όπου τα κεντρικα προβλήματα είναι οι «καταλήψεις», τα «κινήματα ζωης», η «μαύρη», το «πως την βρίσκουμε», όταν πλάι μας άλλοι δουλεύουν μεθοδικα, όταν πλάι μας ο χαρτης τείνει να μεταβληθει γιατι ο συσχετισμος δυνάμεων ΕΧΕΙ μεταβληθει όταν μας ετοιμάζουν ένα μέλλον ζοφερο ανάμεσα στο γύψο της Δύσης, για να μη περάσουμε στον «αντίπαλο», και το Γκουλαγκ των ρώσων που εμφανίζεται σήμερα απειλητικα κοντινο μας. Και όπως έδειξε και το γκάλλοπ οι έλληνες είναι ο πιο αισιόδοξος λαος της Ευρώπης. Ακριβως την ώρα που θάπρεπε να «μας ζώνουν τα φίδια». Ακριβως εκείνοι που αντιμετωπίζουν την μεγαλύτερη απειλη!

Μήπως άραγε τα πολωνικα θα σημάνουν μια κάποια αφύπνιση έστω και για μερικους; Μήπως θα αρχίσουν να συνειδητοποιουν ότι ο ορίζοντας μαυρίζει, ότι τραβάμε για μεγάλες αντιπαραθέσεις και ότι είναι καιρος να αρχίσουμε να προετοιμαζόμαστε έστω και στοιχειώδικα. Ή αντίθετα θα συνεχίσουμε βουτηγμένοι μέσα σε μια υπερκατανάλωση λέξεων και προϊόντων να τσαλαβουτάμε στο ίδιο τέλμα;

Θα χρειαστει άραγε και η εμπειρία του κρατικου καπιταλισμου για να κατανοήσουμε τη φύση του; Δεν μας αρκει η εμπειρία των Πολωνων; Πάντως η καμπάνα δεν ηχει μόνο για τους Πολωνους. Ήδη η Ελλάδα αρχίζει να ταλαντεύεται ανάμεσα στην Ανατολη και τη Δύση. Η καμπάνα χτυπάει και για σένα.

Θες να βεβαιωθεις γι' αυτο; Αρκει να κοιτάξεις τον Κνίτη. Δες πόσο βέβαιος είναι ότι είναι ήδη ένα κομμάτι της εξουσίας, ότι η εξουσία δεν του είναι πια τόσο άπιαστο και μακρυνο όνειρο. Απο κει βγαίνει ο τραμπουκισμος του, η αίσθηση που έχει ότι μπορει να λέει ανοιχτα ψέμματα, να κοροϊδεύει τους «ανθρωπιστες» που διαμαρτύρονται για τα τανκς στην Πολωνία. Γιατι στα ίδια τανκς ελπίζει, αλλα στην Ελλάδα. Αυτος το κατάλαβε το Πολωνικο μάθημα. Ανελέητη συντριβη της επανάστασης χωρις «συναισθηματισμους». Εσυ, σύντροφε, το κατάλαβες;

